

นกทางเขน

ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๒ เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ • Vol. 33 No. 2 April - June 2016

We can help you
see better.

BGST Members
10% OFF
Discounts

LEUPOLD

REDFIELD

McKinley 8x 42mm HD

FOV: 425 ft @ 1000 m
Exit Pupil: 5.2 mm
Eye Relief: 20.0 mm
Close Focus: 2.5 m

Mojave 8x 42mm

FOV: 368 ft @ 1000 m
Exit Pupil: 5.3 mm
Eye Relief: 19.0 mm
Close Focus: 2.4 m

Rebel 8x 42mm

FOV: 394 ft @ 1000 m
Exit Pupil: 5.3 mm
Eye Relief: 17.0 mm
Close Focus: 1.6 m

Rugged Dependability
Limited Lifetime Warranty

Rampage 20-60x 80mm

FOV: 32 -16 m @ 1000 m
Exit Pupil: 4.0 -1.3 mm
Eye Relief: 19.3 -16.6 mm
Close Focus: 4.8 m

Ventana 20-60x 80mm

FOV: 27 -14 m @ 1000 m
Exit Pupil: 4.0 -1.3 mm
Eye Relief: 26.4 -24.0 mm
Close Focus: 7.5 m

ມ.ສະກິມີ
M.Hakimi

Authorized Distributor
www.mhakimi.com

Tel: 02.222.7791, 02.222.8371, 02.623.7281
Fax: 02.226.5924 E-Mail: hakimi@loxinfo.co.th

สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย

๒๒๑ หมู่ ๒ ซอยงามวงศ์วาน ๒๗ ตำบลบางเขน อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทรศัพท์ ๐๒-๕๕๘-๒๒๗๗, ๐๘๖-๓๗๖-๖๘๒๔

โทรสาร ๐๒-๕๕๘-๒๒๗๗

Bird Conservation Society of Thailand (BCST)

221 Moo 2, Soi Ngamwongwan 27, Tambol Bangkhen,
Amphur Muang, Nontaburi, 11000, THAILAND

Tel. +66 2 588 2277, +66 8 6376 6824

Fax. +66 2 588 2277

Website : www.bcast.or.th

E-mail : bcst@bcst.or.th

www.facebook.com/bcast.or.th

สารบัญ | CONTENT

02 **สินค้าสมาคมฯ**

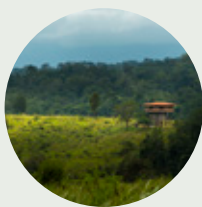
05 **คุยกับบก.**

06 **โครงการและกิจกรรมของสมาคมฯ**

12 **Bird Toon**

30 **รายงานการพบนก**

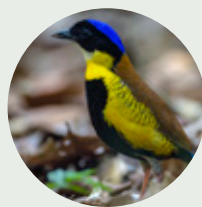
40 **บทส่งท้าย**

03

ร้อยกรองบักขา

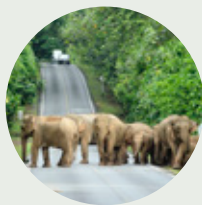
เภาใหญ่

04

จ้างหลังภาพ

มังกร-ลาบ

13

เรื่องเด่นประจำฉบับ

ในความทรงจำ...

เภาใหญ่บ้านของสัตว์ป่า

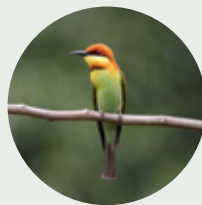

18

รายงานพิเศษ

สรุปผลการสำรวจประชากรนก

อุทยานแห่งชาติเภาใหญ่ พ.ศ. 2559

22

ห้องภาพนกเภาใหญ่

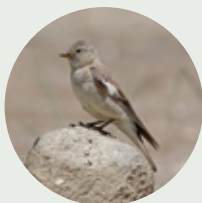

24

รายงานพิเศษ

โครงการนับนกน้ำฤดูหนาวเอเชีย

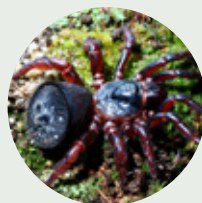
พ.ศ. 2559

27

ดูนกต่างแดน

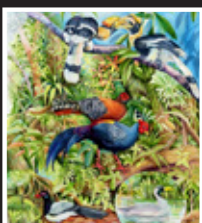
ดูนกบนโลกพระจันทร์... ที่ลาดักห์

37

เพื่อนร่วมโลก

บึงฝาท้องตัสยาม

ประเภทสินค้า	ราคา/บาท
A1 ป้ายติดกระจกรถตราสมาคมฯ	35
A2 พวงกุญแจยางหยอดแบบเหลี่ยม ขนาด 4x6 ซม.	25
A3 พวงกุญแจยางหยอดแบบกลม ขนาด 5.5x6 ซม.	25
A4 เข็มกลัดเหล็ก รูปนกชายเลนปากช้อน	60
A5 เข็มกลัดเหล็ก รูปนกโกฟ้าหางลายขวาง	60
A6 สายคล้องกล้อง (Binocular Harness) สีดำ และสีเขียว	250
A8 เข็มกลัดสี่เหลี่ยม (Pin Badges) ขนาด 3.7 c.m. มี 10 แบบ ราคาอันละ	20
A9 แม่เหล็กติดตู้เย็นสี่เหลี่ยม (Magnet) ขนาด 3.7 c.m. มี 10 แบบ ราคาอันละ	25
T11 เสื้อโปโลสีไข่ไก่ ปัก BCST มีก้นชาย และหญิง	250
T12 เสื้อยืดคอกลมลาย "นกชายเลนปากช้อน"	200
T13 เสื้อยืดคอกลมลาย "Beautiful Duck" สีขาว และสีไม่ฟอกย้อม	200
T14 เสื้อยืดคอกลม แขนยาวลาย "Mountain Hawk-Eagle" สีไม่ฟอกย้อม และสีขาวแขนสีกรมท่า (ตามแบบ)	250
T15 เสื้อยืดคอกลม ราคาตัวละ: 200 บาท ยกเว้นแขนยาวตัวละ: 250 บาท	

สนใจสินค้า ติดต่อ
สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย
Tel 02-588-2277 // Fax 02-588-2277
www.bcst.or.th | อีเมล : member@bcst.or.th

เขาใหญ่

● วันเขาใหญ่ไปกันทุกวันนี้
เห็นวิหคนกไพรได้มากจริง
ทิวต้นไม้ใหญ่น้อยค่อยขึ้นสลับ
บ้างทอดกึ่งทั้งกายส่ายไปมา

● พอมาถึงซึ่งป่าผากล้วยไม้
ทั้งถ้ำออกตลอดแนวแถววรรณ
ไม่ห่างไกลไกลธารน้ำชานนong
หล่อเลี้ยงสัตว์สารพัดไม่ในพนา

น้ำยินดีปรีดาพรรณชาึง
อย่าเขย่งคอยมองจ้องสกุณา
เรียงลำดับมากล้นบนภูผา
บ้างยืนท่าทนแดดแสดเปรอปรน
เดินต้นน้อยใหญ่เยอะทางวางลับสน
ล้วนคู่กันล้นหลามทุกคามตา
ลำตะคองน้ำไหลไหลมาหา
รูปผืนป่าแลด้วยด้วยเขียวขจี

มิงกะลาบา พิตต้า

“frog! frog! frog!”

เสียงร้องที่ดังมาจากพุ่มไม้ใกล้ๆ แค่ประมาณ 10 เมตร ทำเอาผมแทบกลืนใจ มันใจว่าไม่ใช่เสียงกบแน่ๆ (ฮา) พอเจ้าของเสียงหยุดร้อง ปากก็ตกในความเงียบ ผมนั่งนิ่งไม่ไหวติง เหงื่อไหลซึมมือ เอ้อ จริงๆ แล้ว เหงื่อไหลไทรยสทั่วร่างกายแหละ อะไรจะร้อนอบอ้าวขนาดนี้ ไม่เคยเจอมาก่อน แฮะๆ

เสียงเตือนของ “เกจิก” อุทัย ตริสุคนธ์ ดังก้องในหัว “อย่าให้การเรียกนก กลายเป็นการไล่นก” “เราแค่อินยันตำแหน่งด้วยเสียงเทปเบาๆ ว่าเราอยู่ตรงนี้ แล้วก็ทำตัวให้เงียบ นกมันก็ดูเชิงเราอยู่” เป็นการเตือนก่อนผมออกเดินทางมายังป่าพม่าในแคว้นตะนาวศรีไม่กี่วัน ขณะที่ต่างฝ่ายต่างเงียบ และแล้วผมก็ได้ยินเสียงกระโดดๆ มาตามใบไม้แห้งในที่สุด นกตัวแล้วท้องดำ (Gurney’s Pitta) ตัวผู้ ก็โดดผ่านรูบังไพรเล็กน้อยออกมายืนนิ่งบนที่โล่ง ผมหรีตามองนกผ่านรูบังไพรเล็กน้อยเดียว จริงๆ ผมก็เห็นนกตัวแล้วท้องดำมาแล้วหลายหน แต่มาทีนี้ มันตื่นตื่นเร้าใจเป็นพิเศษ หากตีความที่ตื่นเต้นจะแพ้ ก็แพ้การเห็นหน้าครั้งแรกในชีวิตที่ป่าเขานอจู้จี้ จ.กระบี่เท่านั้น

นกตัวแล้วท้องดำแห่งป่าพม่า นักดูนกว่ามันมืออยู่ แต่แทบไม่เคยมีใครได้ตามมาดูตัวจริงเสียงจริง บัดนี้ ผมได้เห็นมันแล้ว ช่างเป็นนกที่สวยสดงดงาม สมฉายา (ฝรั่งตั้งให้)

“อัญมณีแห่งพงไพร” ทุกประการ ผมใจเย็น รอจนนกเปลี่ยนจากท่าตัวตั้งตรง มาเป็นเอนขนานพื้น จึงแนบสายตากับช่องเล็งกล้อง นกพม่าอร่อยกับของฝากจากไทยแลนด์ เป็นหนอนนกเย็นเจี๊ยบ หอมแซมมาในลังน้ำแข็งเสปียง เพื่อให้รอดจากอากาศร้อนนรกของป่าดงแดนตะนาวศรี ผมถ่ายรูปมัน ส่องด้วยกล้องไบรอนิกมั่ง ชื่นชมความงามที่ใกล้สูญสูญ (ในป่าบ้านเรา) อย่างเต็มที่ เป็นความสุขทางใจ บนความทุกข์ทางกายอย่างสาหัส เพราะอากาศร้อนสุดโหดอย่างเดียวไม่พอ ในบึงไพรยังเต็มไปด้วยฝูงยุงลายและยุงก้นปล่อง รุมสกรัมผมจนน่วม จะตบให้เลือดสาดสะใจก็ทำไม่ได้

นกพม่าไม่รู้ว่ามีคนไทยดอดมาซุ่มดูอยู่อย่างใกล้ชิด นอกจากจุดลงนอน ยังโดดไปๆ มาๆ แลวนั้น พลิกใบไม้แห้งหาเหยื่อตามธรรมชาติ เข้ามาใกล้ที่สุดก็ตามภาพประกอบนี้แหละ หัวชนเพดานแบบไม่ได้ครอบ ครั้งหนึ่ง มันร้อง “frog! frog! frog!” อยู่ข้างนอน ด้วยวัตถุประสงค์อะไร ผมก็ไม่ทราบแน่ชัด ผมไม่เชื่อนกนี้ครับ แต่ก็อยากเดาๆ แบบดราม่าสักนิดว่า มันคงร้องเรียกตัวเมียคู่ของมัน ประมาณว่า “มีอาหารอร่อยๆ มากมายแถวนี้ จะมากินด้วยกันไหม?” ซึ่งตัวเมียเงียบมากกว่าเสียงร้อง จนน่าสงสัยว่าเป็นช่วงกไข่ ผมออกจากบึงไพร เดินออกไปพร้อมกับความพะรุงพะรัง ไหล่ขวาแบกขาตั้งกล้อง ไหล่ซ้ายสะพายปืนลูกซองยาว! ●

สวัสดิ์ครับท่านสมาชิกวารสารนกทางเขนทุกท่าน เราได้เดินทางร่วมกันมาเป็นปีที่ 33 ฉบับที่ 2 พ.ศ.2559 ถือเป็นวารสารแบบบอกรับสมาชิกที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย มีแนวทางการนำเสนอข้อมูลด้านการอนุรักษ์นกและธรรมชาติ โดยนำเสนอด้วยข้อมูลและภาพที่สวยงาม อ่านง่าย สบายตา เล่มนี้เป็นฉบับพิเศษ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ หนึ่งในแหล่งดูนกและสัตว์ป่ายอดนิยมตลอดกาลของไทยและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งทางสมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทยก็มีประวัติการทำงานร่วมกันกับทางอุทยานฯ มาอย่างยาวนาน ตั้งแต่เทศกาลแข่งขันดูนกประเทศไทยมาตั้งแต่ปี.ศ.2537 จนถึงกิจกรรมสำรวจประชากรนกเขาใหญ่ในปีนี้ ซึ่งข้อมูลที่ได้มาก็จะนำไปใช้ในการจัดการอุทยานฯ เพื่อให้นักท่องเที่ยวและสัตว์ป่าอยู่ร่วมกันต่อไป

ขอเรียนท่านสมาชิกตามตรงว่าสมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทยกำลังประสบอย่างหนักด้วยปัญหาด้านเงินทุนที่ใช้หมุนเวียนดำเนินกิจการ เนื่องจากเราหาทุนได้น้อยมากเมื่อเทียบกับกิจกรรมอนุรักษ์ต่างๆ ที่ต้องทำตลอดเวลา เช่น โครงการอนุรักษ์นกแล้วต้องดำ กิจกรม Bird Walk โครงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของอ่าวไทยตอนในเพื่อนกอพยพ โครงการปรับปรุงสถานะและค้นหาพื้นที่ใหม่เพื่อการอนุรักษ์นกและความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยฯ จึงอยากขอความกรุณาให้ท่านสมาชิกช่วยต่ออายุกันอย่างสม่ำเสมอ และแนะนำเพื่อนใหม่ให้มาเป็นสมาชิกเพิ่มกันมากๆ รวมถึงแนะนำแหล่งทุนให้ด้วย จักขอบพระคุณมากเพราะไม่มีสมาชิกที่น่ารัก ก็จะไม่มีความคืบหน้า เราถือเป็นตัวแทนของท่านที่จะทำงานปกป้องนกในแหล่งอาศัยตามธรรมชาติโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มาตั้งแต่"ชมรมดูนกกรุงเทพ" เมื่อปี.ศ.2519 จวบจนมาเป็นสมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย และจะทำต่อไปตราบเท่าที่มีการสนับสนุน

สำหรับสมาชิกและอาสาสมัครท่านใดสนใจจะเข้าร่วมสนับสนุนโครงการต่างๆ ของสมาคมฯ หรือสมัครเป็นสมาชิก สามารถติดต่อสมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทยโดยตรง ที่เบอร์โทรศัพท์ 02-588-2277 หรือติดตามการแจ้งข่าวจากเว็บไซต์ (www.bcst.or.th) หรือทางเฟสบุ๊ค (www.facebook.com/bcst.or.th) ซึ่งจะมีประชาสัมพันธ์ให้ทราบ ทั้งนี้ถ้าท่านมีคำถามใดก็สามารถส่งอีเมลล์สอบถามรายละเอียดได้ที่ bcst@bcst.or.th

พบกันใหม่ในฉบับหน้า สวัสดิ์ครับ ●

น.สพ.ดร.บริพัตร ศิริอรุณรัตน์

บรรณาธิการบริหาร

คณะกรรมการสมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย

ที่ปรึกษา/กิตติมศักดิ์ : นพ.นิตดา ศรียาภัย | ดร.สมัยศึก โสภานนท์ | ดร.อาชว์ เตาลานนท์ | ศ.ดร.วราณ บรอกเคิลแมน | ศ.ดร.พีโล พูลสวัสดิ์ | รศ.ดร.สมโภชน์ ศรีโกสามาตร์ | ดร.ชวาล ทฬัทจันทร์ | ดร.ธีรภัทร ประยูรสิทธิ | นพ.อภิชาติ นานา | เกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา | กมล โกมลสิน | มงคล วงศ์กาฬสินธุ์ | สันทนา ปลื้มชูศักดิ์ | สุธี ศุภรัฐวิกร | สมเกียรติ เจริญสิน | รุ่งโรจน์ จุกมงคล | กวิน ชุตินา | ณรงค์ศักดิ์ ฝ่าเจริญ | วิชา พรหมยงค์

กรรมการสมาคม : • **นายกสมาคม** น.สพ.ดร.บริพัตร ศิริอรุณรัตน์ • **อุปนายก** นายวัชร อยุธยา • **ปฎิคม** นายวัชร อยุธยา • **นายทะเบียน** นายอายุวัฒน์ เจริญวัฒนกุล • **ประชาสัมพันธ์** น.สพ.เบญจพล หล่อสัญญาลักษณ์ • **เหรัญญิก** นายชาติ สุมานนท์ • **เลขานุการ** ดร.ณณณ์ วัฒนวงศ์ • **กรรมการฝ่ายอนุรักษ์** นางสาวกฤษณา แก้วปลั่ง | น.สพ.ไพฑูริ เล็กเจริญ | น.สพ.เกษร สุตะระ

เจ้าหน้าที่สมาคม : • **ผู้อำนวยการ** นางสาวแนซึ ลิน กิปลัน • **ผู้จัดการฝ่ายสำนักงาน** นางสาวสุนันท์ ว่องเจริญ • **เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ** นางสาวอภิษฎาณัฐ บุนนาคะกุล • **ผู้จัดการฝ่ายอนุรักษ์** นางสาวพัชรา พิทยานา • **เจ้าหน้าที่ฝ่ายอนุรักษ์** นายอริยคุณ สละอา • **เจ้าหน้าที่ฝ่ายสมาชิก** นางสาวสิริมาดา นวลสกุล • **เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรม** นายณัฐพล มานะดี • **เจ้าหน้าที่จัดทริป** นายวรารุณ พรมสวัสดิ์

ออกแบบ/จัดรูปเล่ม : นายปริญญ์ ปริงค์พันธ์ | princeo77@hotmail.com

Honorary Advisors : Dr.Nadda Sriyabhaya | Dr.Samaisuk Sophasan | Dr.Ajwa Taulananda | Prof.Dr.Warren Y.Brockelman | Prof.Dr.Pilai Poonswad | Assoc.Prof. Dr.Sompoad Srikosamata | Dr.Schwann Tunhikorn | Dr.Teerapat Prayunsit | Dr.Apichart Nana | Kasem Sanitwong Na Ayutthaya | Kamol Komolpalin | Mongkol Wongkalasin | Santana Pleumshoosak | Suthee Supparatvikorn | Somkai Sethin | Roongroj Jukmongkol | Gawin Chutima | Narongsak Phacharoen | Wicha Promyong

Committee : • **Chairman** Dr.Boripat Siriaroonrat, DVM, Ph.D. • **Vice Chairman** Mr.Wachara Yoosawasdi • **Welcomer** Mr.Vattikorn Sophonrat • **Registrar** Mr.Ayuwat Jearwattanakanok • **Public Relation** Dr. Benchapol Lorsnyaluck, DVM • **Treasurer** Mr.Chart Sumanon • **Secretary** Dr.Nonn Panitvong, Ph.D • **Conservation Committee** Miss Kritsana Kaewplang | Dr.Paisin Lekcharoen, DVM | Dr.Kaset Sutasha, DVM

Staff : • **Director** Ms. Nancy Gibson • **Administration and Finance Manager** Ms. Sunun Vongcharoen • **Administration Officer** Ms. Apivittanyatong Buppatrakool • **Conservation Manager** Ms. Thattaya Bidayabha • **Conservation Officer** Mr. Ingkayut Sa-ar • **Membership and Activities Officer** Ms. Sirimada Naunsakul • **Volunteer Relations and Activities Officer** Mr Nutthapon Manadee • **Field Trip Officer** Mr. Warawut Promsawat

Design & Layout : Mr.Prin Prangpan | princeo77@hotmail.com

โครงการและกิจกรรมของสมาคมอนุรักษ์นก และธรรมชาติแห่งประเทศไทย

เดือนมกราคม - พฤษภาคม พ.ศ.2558

▲ ระหว่างวันที่ 9-24 มกราคม พ.ศ.2559 สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทยได้จัด “โครงการนับนกน้ำฤดูหนาวเอเชีย 2559 (Asian water bird census 2016)” และโครงการนับนกชายเลนปากช้อน 2559 (Spoon-billed Sandpaper 2016 Census) ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักที่ทางสมาคมฯ ได้จัดมาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 โดยในปี 2559 นี้ มีอาสาสมัครนักดูนกและประชาชนทั่วไปเข้าร่วมกิจกรรมนับนกน้ำจำนวน 250 คน จากจำนวนพื้นที่สำรวจทั้งสิ้น 81 แห่ง ทั่วประเทศ และในวันที่ 16-17 มกราคม พ.ศ.2559 ทีมงานจากสมาคมฯ และอาสาสมัคร ได้เข้าร่วมสำรวจจนกว่า ณ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก เขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำสนามบิน และอ่างเก็บน้ำห้วยตลาด อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์

► วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2559 สมาคมฯ ได้ออกนุรจำหน่ายสินค้าภายในงาน “วันรักนกเงือก” ซึ่งจัดขึ้นโดย มูลนิธินกเงือก ณ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตพญาไท กรุงเทพฯ โดยจำหน่ายสินค้าและบริจาคเข้ามูลนิธินกเงือกเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยนกเงือกต่อไป

▲ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2559 ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติโคกขาม ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม และสมาคมฯ จัดงานเทศกาลอนุรักษ์นกชายเลน ครั้งที่ 16 ณ จังหวัดสมุทรสาคร โดยสมาคมฯ ได้เป็นวิทยากร ในการนำดูนก และบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับนกชายเลนและความสำคัญของพื้นที่ชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นแหล่งที่ อยู่อาศัยของนกชายเลนหลายชนิดและนกที่ใกล้สูญพันธุ์ที่อพยพเข้ามาอาศัยในช่วงฤดูหนาว เพื่อให้ประชาชน ในพื้นที่และผู้สนใจทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญของนกชายเลน และเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์นกและพื้นที่ ธรรมชาติอันเป็นแหล่งอาศัยของนกชายเลนเหล่านั้น

► ระหว่างวันที่ 13-14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2559 ทีมงานจากสมาคมฯ และอาสาสมัครได้เข้าร่วมกิจกรรม “นับนกคอดอยอินทนนท์ 2559 (In- thanon Bird Census 2016)” จัดขึ้น โดยชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและธรรมชาติ ล้านนาต่อเนื่องมาเป็นปีที่ 16 ซึ่งเป็นงานสำรวจประชากรนกที่จัด มายาวนานที่สุดในประเทศไทย และมีความสำคัญมากต่อการ ตรวจสอบสุขภาพของระบบนิเวศใน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเหมือนตัวแทนของป่าภาค เหนือตอนบนของไทย

▲ ระหว่างวันที่ 27-28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2559 สมาคมฯ ร่วมกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จัดโครงการการสำรวจประชากรนกอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ประจำปี 2559 (Khao Yai Bird Census 2016) จากการสำรวจในเส้นทางสำรวจทั้ง 13 เส้นทาง โดยใช้วิธีการสำรวจแบบ Mackinnon lists และมีการจัดการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2559 ในหัวข้อ “Bird Wave แก้นกกินแมลงแห่งป่าเขาใหญ่” โดยมีวิทยากร คือ คุณสมชาย นิ่มนวล นักศึกษาปริญญาเอก คณะวิทยาศาสตร์ ภาควิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

▲ วันที่ 2 มีนาคม 2559 ทีมงานจากสมาคมฯ และหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับเชิญเป็นวิทยากรในงาน 2016 Conservation Careers Day ณ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี เพื่อร่วมแนะแนวการประกอบอาชีพในสายงานด้านการอนุรักษ์ให้กับนักศึกษา เพื่อให้้อง ๆ ได้รู้จักหน่วยงานที่มีฐานองค์กรทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการทำงานในอนาคต

▲ วันที่ 3 มีนาคม พ.ศ.2559 สมาคมฯ ได้รับเชิญจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ให้เข้าร่วมกิจกรรม วันสัตว์ป่าและพืชป่าโลก (World Wildlife Day) ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นวันที่มีการลงนามรับรองอนุสัญญา CITES ที่กรุงวอชิงตัน ดีซี เมื่อพ.ศ. 2516 โดยทางสำนักงานเลขาธิการอนุสัญญา CITES ได้เชิญประเทศต่างๆ เข้าร่วมจัดกิจกรรมนี้พร้อมกันทุกปี เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงคุณค่า และคุณประโยชน์ของสัตว์ป่าและพืชป่า เช่น ทางด้านนิเวศวิทยา การศึกษา เศรษฐกิจ นันทนาการ เป็นต้น ในปีนี้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้จัดงานวันสัตว์ป่าและพืชป่าโลก ประจำปี 2559 ภายใต้แนวคิด “อนาคตของสัตว์ป่าและพืชป่าอยู่ในมือเรา” ณ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ จ.กาญจนบุรี ทางสมาคมฯ และหน่วยงานต่างๆ ร่วมกันจัดนิทรรศการและกิจกรรมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ป่าและพืชป่า

▼ วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2559 สมาคมอนุรักษ์นกฯและทีมอาสาสมัคร ได้ร่วมจัดกิจกรรม “พื้อสาพาน้องนก” ณ โครงการป่าวังจันทร์ จ.ระยอง โดยมีการอบรมนกเบื้องต้นให้กับเยาวชน จำนวน 60 คน

▲ ระหว่างวันที่ 12-18 เมษายน พ.ศ.2559 ทีมงานจากสมาคมฯ และอาสาสมัคร ได้จัดทำโครงการ “ค่ายเยาวชนอนุรักษ์นกและธรรมชาติ” ณ สถานีวิจัยสัตว์ป่าพรุ ป่าฮาลา-บาลา อำเภอลำลูกเกด จังหวัดนราธิวาส โดยเป็นการอบรมและเรียนรู้ เรื่องนก สัตว์และธรรมชาติในพื้นที่ใกล้บ้าน เพื่อให้คนในพื้นที่มีจิตสำนึกและตระหนักต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติให้คงอยู่เป็นพื้นที่อาศัยของสิ่งมีชีวิต โดยเน้นถึงการอยู่ร่วมกัน การแบ่งปันพื้นที่ระหว่างชุมชนและธรรมชาติ มีผู้เข้าร่วมเป็นนักเรียนในโครงการนกทางเขนอุปถัมภ์ของ จ.นราธิวาส ทั้งหมด 4 โรงเรียน

► วันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2559 ทีมงานจากสมาคมฯ ไปร่วมจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ๆ ที่โรงเรียนนานาชาติกรุงเทพ (International School Bangkok) ซึ่งจัดกิจกรรม “Earth Week” เป็นประจำทุกปี สำหรับปีนี้ ทางทีมงานได้เข้าไปแนะนำเกี่ยวกับ “Bird-friendly Garden” หรือ “สวนเรียกนก” เพื่อให้น้องๆสามารถนำกลับไปทำที่บ้านได้อย่างง่าย โดยมีกิจกรรมอื่นเช่น เล่นเกมออกแบบสวนอย่างไรให้ดึงดูดนกได้มากที่สุด และพาเด็กออกไปเดินดูรอบโรงเรียนว่ามีอะไรที่สามารถดึงดูดนกให้เข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มขึ้น

◀ วันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 สมาคมอนุรักษ์นกฯ จัดกิจกรรมเดินชมนกในสวน Bird Walk ให้กับน้องๆ หนูๆ จากโรงเรียนสอนโยคะ ณ สวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ) เขตจตุจักร กรุงเทพฯ โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นเยาวชนและผู้ปกครอง จำนวน 20 คน

▶ ระหว่างวันที่ 12-15 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 สมาคมฯ ร่วมกับมูลนิธิรักษาสัตว์ป่า (Love Wildlife) ได้ออกบูธจำหน่ายของที่ระลึกในงาน Thailand Dive Expo 2016 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพฯ และมีตัวแทนจากสมาคมฯ ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูนกเบื้องต้นให้แก่บุคคลทั่วไปภายในงานอีกด้วย

◀ วันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 สมาคมฯ ได้จัดประชุมสมาชิกราย 2 เดือน ในหัวข้อ “การถ่ายภาพที่เป็นมิตรกับนกและธรรมชาติ (Bird-Friendly Techniques)” ณ ห้องบรรยาย 2 คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพฯ โดยเชิญช่างภาพธรรมชาติจากกลุ่มต่างๆ มาร่วมกันหาข้อตกลงในการถ่ายภาพนกอย่างเคารพธรรมชาติอย่างยั่งยืนในอนาคต

ในความทรงจำ... เขาใหญ่บ้านของสัตว์ป่า

▲ ผูกช้างป่า เขาใหญ่เป็นไม่กี่ที่ในประเทศไทยที่พบเห็นผูกช้างได้บ่อยๆ

ย้อนเรื่องอดีต...

หอดูสัตว์หนองผึกขึ้นในคืนที่ดึกสงัด...ในความมืดมิดรอบ ๆ หอส่องสัตว์ มีเสียงแมลงและนกกลางคืนร้องสอแทรกความเงียบมาเป็นระยะ..แม้จะอยู่บนหอส่องสัตว์ที่มีเพียงช่องหน้าต่างให้มองออกไปภายนอก แต่ลมก็โชยพัดหอบไอลเย็นจากผืนป่าเข้ามากระทบกายจนผมรู้สึกหนาวจับใจ ไฟฉายเล็กๆ ของผม ส่องลงไปที่ดินล่างซึ่งไม่ไกลจากหอยุ่เป็นระยะ แสงจากไฟฉายส่องเห็นเป็นซากกวางตัวใหญ่ ซึ่งแทบจะเหลือเพียงโครงกระดูก เศษเนื้อ และเครื่องในบางส่วน ..มันนอนตายอยู่ที่โคนต้นไม้.. รอบ ๆ ซากกวาง เห็นเป็นรอยหยักราบไปกับพื้น.. ถัดออกไปมีด้านของสัตว์ใหญ่ชนิดหนึ่งที่เดินเข้ามาที่ซากนี้ มองเห็นด้านเป็นช่องแหว่งจากชายป่าจนมาถึงที่ทุ่งหญ้าและเดินเข้ามาที่ซากนี้อย่างชัดเจน ที่รอบซากมีรอยเท้าขนาดใหญ่กว่าฝ่ามือคนประอบไปหมด..มันคือเสือโคร่งแห่งป่าเขาใหญ่..สิ่งที่มีมรคคอยอยากจะได้เห็นเป็นบุญตาสักครั้ง... “คุณมาช้าไปคืนเดียว เมื่อคืนมันเข้ากินตอนหัวค่ำอยู่นานจนซากเกือบจะหมดแล้ว แต่ก็ลองไปดู มันอาจจะยังนอน ๆ อยู่แถวนั้นนะ..” เจ้าหน้าที่ค่อยให้กำลังใจกับผมก่อนที่จะขึ้นไปรอที่หอนิยามคำคืน.. คำคืนนั้นผ่านไปอย่างเชื่องช้าและไร้แววของเสือโคร่งที่มีมรคคอย จวบจนรุ่งเช้า...ผมจึงเดินลงจากหอดูสัตว์หนองผึกด้วยความผิดหวัง

เหตุการณ์นั้นผ่านมากเกือบ 20 ปีแล้ว และไม่คิดว่าจะเป็นครั้งสุดท้ายและอาจจะเป็นครั้งสุดท้าย ซึ่งน่าจะใกล้เคียงที่สุดสำหรับผมที่เกือบจะได้เห็นเสือโคร่งแห่งป่าดงพญาเย็นแบบตัวเป็น ๆ ..อีกหลายปีต่อมาผมได้ข่าวมีเสือแก่เข้ามาทำร้ายเจ้าหน้าที่และมันก็ถูกยิงในที่สุด และจากภาพดักถ่ายของเสือหนุ่มตัวหนึ่งที่ชื่อ อภิสิทธิ์ มันก็หายไปอย่างไร้ร่องรอยในเวลาต่อมา....แทบจะเป็นการปิดตำนานเสือแห่งป่าเขาใหญ่อย่างถาวร.. ถึงแม้หลังจากนั้น จะมีข่าวว่า ๆ ถึงการพบเห็นมันอยู่เนือง ๆ ..แต่ก็ไม่มีความยืนยันเป็นหลักฐานให้ผมปักใจเชื่อว่า พวกมันยังอยู่..ป่าดงพญาเย็นที่เคยเป็นบ้านของเสือ..บัดนี้เหลือเพียงป่าที่ไร้เจ้าบ้าน.. เจ้าบ้านที่อยู่ลำดับสูงสุดบนห่วงโซ่ที่ทำหน้าที่ควบคุมประชากรสัตว์ป่าให้อยู่ในภาวะสมดุล..พวกมันหายไปไหน คำถามที่มีแต่คำตอบอันว่างเปล่า.. ตลอดระยะเวลา 20 ปี ที่มันหายไปเกิดขึ้นในวงสนทนาอยู่เสมอ

เขาใหญ่บ้านของสัตว์ป่า...

การหายไปของเสือเป็นเรื่องราวเศร้าที่สุดของการอนุรักษ์สัตว์ป่าเมืองไทย แล้วสัตว์ป่าที่ยังเหลือหลง..พวกมันยังคงมีอยู่ และเป็นอยู่อย่างไร เป็นคำถามที่เกิดขึ้นในใจผม... อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติแรกของประเทศไทย ด้วยพื้นที่ป่าเขาใหญ่กว่าหนึ่งล้านสาม

▲ ถนนจากด่านเนินหอมมาถึงที่ทำการอุทยาน มักจะพบฝูงช้างป่าออกมาหากินตามถนน

แสนไร่ที่ยังคงอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพรรณพืชและสัตว์ป่าหลายชนิด หลายชนิดจัดอยู่ในสถานะ ใกล้สูญพันธุ์... ถึงแม้วันนี้เสือโคร่งจะหมดไปจากป่าเขาใหญ่แล้ว แต่เขาใหญ่ก็ยังคงเป็นบ้านที่สำคัญของสัตว์ป่าอีกหลายชนิดผมจึงใช้เวลาหลายปีในวันว่าง เฝ้าติดตามดูความเป็นไปของวิถีชีวิตสัตว์ป่าในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อย่างต่อเนื่อง

ดงช้างป่า...

เขาใหญ่น่าจะเป็นเพียงไม่กี่ที่ของป่าอนุรักษ์ในประเทศไทย ที่มีโอกาสจะได้เห็นช้างออกมาหากิน ทั้งตามทุ่งหญ้าสองข้างทาง ทั้งไปงัดกินซึ่งอยู่ไม่ไกลจากถนน และตามถนนสายหลักของอุทยานโดยเฉพาะถนนด้านฝั่งปราจีนบุรี.. ในช่วงเช้าฤดูหนาวซึ่งกิน่าจะเป็นวงรอบการหากินของช้างป่าที่พวกเค้ามักจะออกมาหากินบริเวณนั้นพอดี ..บ่อยครั้งที่จะเห็นรถติดกันเป็นแถวยาวเหยียด เพราะต้องรอให้ขบวนช้างป่าเดินผ่านแนวถนนก่อนจะเข้าหาป่า..หลายครั้งที่ขบวนช้างป่าอ้อยอิ่งไม่หลบเข้าป่า สร้างความโกลาหลและตื่นตื่นสำหรับนักท่องเที่ยวที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นพอดี..บางคนกลัวจนไม่กล้ากลับมาอีกแต่หลายคนเลือกที่จะกลับมาอีก..โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวสายนิยมธรรมชาติ การเห็นสัตว์ใหญ่อย่างช้างป่าแบบใกล้ชิดเช่นนี้เป็นเรื่องพิเศษ

วันของแมง...

การหายไปของสัตว์ผู้ล่าเบอร์หนึ่งอย่างเสือโคร่งทำให้พระรองอย่างหมาในกลายมาเป็นผู้ควบคุมห่วงโซ่อาหารแทนเสือโคร่งไปโดยปริยาย หลายปีที่ผมขึ้นลงเขาใหญ่ ผมมักจะเห็นฝูงหมาในวิ่งไล่ล่ากวางอยู่เป็น

▲ ฝูงหมาในหากินเป็นฝูง หมาในเป็นผู้ควบคุมประชากรสัตว์กับพืชที่สำคัญ

▶ ฝูงนกเงือกกรามช้าง
จะมารอบฝูงกับใบช่วง
ฤดูฝนทุกปี

ประจำ ฝูงหมาในที่ผมเคยนับได้มากที่สุด 22 ตัว และจากคำบอกเล่าของเพื่อนที่นับได้มากที่สุด 34 ตัว บริเวณหอดูสัตว์หนองผักชี ที่เดียวกับที่ผมเคยไปรอคอยเสือโคร่งเมื่อ 20 ปีที่แล้ว..ในวันที่เขาใหญ่ยังมีประชากร ฝูงกวางป่าอยู่มากพอสมควร การยังมีหมาในคอยควบคุมประชากรกวางไม่ให้มากเกินไปเป็นเรื่องจำเป็นตามกลไกธรรมชาติ..หากวันหนึ่ง บรรดาหมาในเกิดล้มหายตายจากตามเสือโคร่งไปอีก มันคงเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อระบบนิเวศอย่างแน่นอน ใครที่ไม่ชอบให้หมาในมากินกวางเพราะความสงสาร ควรจะคิดเรื่องนี้อย่างลึกซึ้ง อาจจะทำมุมมองที่มีต่อพวกมันแตกต่างจากเดิมที่เคยคิด

เขาใหญ่..บ้านของนกเงือก

หากผมจะกล่าวว่าเขาใหญ่เป็นป่าใกล้กรุงเทพที่จะได้เห็นนกเงือกได้ง่ายที่สุดก็คงจะไม่ผิดนัก ..เขาใหญ่มีนกเงือกทั้งหมด 4 ชนิด อันประกอบไปด้วย นกกกหรือนกกากยัง, นกเงือกกรามช้าง, นกเงือกสีน้ำตาลคอขาว, นกแก๊กหรือนกแกง จากการศึกษาและทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ของโครงการศึกษาชีววิทยาและนิเวศวิทยาของนกเงือกโดยศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. พิไล พูลสวัสดิ์ อาจกล่าวได้ว่าเขาใหญ่เป็นที่เรียนรู้ ค้นคว้า ศึกษาชีววิทยาของนกเงือกมาอย่างยาวนานและเข้มข้นที่สุดของประเทศไทยและของโลก เมื่อสองปีที่แล้วผมได้มีโอกาสติดตามทีมงานนักวิจัยไปดูการรวมฝูงของนกกูกี้ หรือนก

▲ ชะนีมือขาวตัวผู้จับคู่กับชะนีมวงกฏ ซึ่งหาคู่ได้ทีงาใหญ่เพียงที่เดียวในโลก

เงือกกรามช้างที่มารวมตัวกันเกือบจะทุก ๆ ปีในช่วงหน้าฝน ผมได้เห็นภาพอันตื่นตาของนกเงือกกรามช้างหลายร้อยตัวพากันบินมารวมกัน ..เสียงปีกขนาดใหญ่ของนกเงือกหลายร้อยตัวแหวกอากาศร่อนลงหุบป่าที่อยู่ตรงหน้า เป็นภาพประทับใจที่ยากจะลืมเลือน เป็นอีกครั้งในชีวิตการถ่ายภาพธรรมชาติของผมที่ลืมไม่ลง.. แม้หนทางเดินเท้าที่แสนลำบากกว่าจะมาถึงจุดที่นักวิจัยเฝ้าดูนกเงือกได้ แต่เมื่อแลกมากับภาพประทับใจที่เห็นตรงหน้า ต้องบอกว่าหายเหนื่อยเป็นปลิดทิ้ง

การกลับมาของกระต๊อ...

หลายปีก่อนการเห็นกระต๊อครั้งบนป่าเขาใหญ่ เป็นเรื่องยากเย็นยิ่งนัก กระต๊อที่รอดพ้นจากการไล่ล่าพากันระแวงระวัง แอบอยู่ในป่าทึบ..ภาพกระต๊อ ที่หอดูสัตว์หนองผึกซึ่งถูกบันทึกโดยช่างภาพท่านหนึ่งของ อสท. กลายเป็นภาพประวัติศาสตร์.. หลายปีหลังจากนั้นไม่มีใครพบฝูงกระต๊อบริเวณนั้นอีกเลย จนมาเมื่อสองปีที่ผ่านมา เริ่มปรากฏร่องรอย การกลับมาของฝูงกระต๊อ และผมได้เห็นฝูงกระต๊อจากหอดูสัตว์หนองผึก จำนวน 14 ตัว หากินอยู่กลางทุ่งหญ้าในเช้าของ

วันหนึ่ง ในปัจจุบันเริ่มมีคนเห็นฝูงกระต๊อบนเขาใหญ่บ่อยขึ้น การกลับมาของกระต๊อบเขาใหญ่นับเป็นเรื่องน่ายินดี แต่ลึก ๆ ผมก็ยังนึกไปถึง เสือโคร่ง..ถ้าพวกมันยังอยู่ การกลับมาของกระต๊อคงจะดูเหมาะสมจะลงตัว เมื่อมีผู้ควบคุมประชากรที่พอพอดีพอเหมาะกับความหนาแน่นของกระต๊อ ..ถ้าพึ่งพระรองอย่างหมาในคงทำได้ไม่ดีพอเท่าเสือโคร่ง..แล้ววันหนึ่งที่ประชากรกระต๊อเกิดมากเกินไป ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อพวกมันเองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งปัจจัยที่อยู่อาศัย และแหล่งอาหาร

ชะนีแดง/ตองของโลก...

ปีค.ศ. 2010 ผมได้มาเป็นอาสาสมัครทำงานถ่ายภาพให้กับนักวิจัยชะนีในป่าเขาใหญ่ กว่า 5 ปี ในการติดตามนักวิจัยและได้ตามถ่ายภาพพฤติกรรมของพวกมัน ทำให้ผมทราบว่า ชะนีเป็นนักกระจายเมล็ดพันธุ์ในป่าที่ไม่แพ้นกเงือกเลยทีเดียว จากอาหารที่มันกิน และการห้อยโหนตามวิถีชีวิตบนเรือนยอดของพวกมัน เมื่อมันขับถ่าย ได้นำพามเมล็ดพันธุ์มากมายไปเติบโตเป็นต้นกล้าในป่า.. จนมีคนบอกว่า พวกมันปลูกป่าไว้ให้มีใบ ดอก และผล ก็เพื่อไว้กินเองและยังได้เผื่อแผ่กับเพื่อน ๆ สัตว์ป่าอื่น ๆ ของพวกมันไปด้วย อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีชะนีอยู่สองสายพันธุ์ คือ ชะนีมือขาวและชะนีมวงกฏ..ซึ่งทำให้ชะนีสองชนิดนี้เกิดผสมข้ามพันธุ์กันเกิดเป็นชะนีลูกผสม (Hybrid) ซึ่งมีเพียงสามแห่งในโลกเท่านั้น ที่มีการผสมข้ามพันธุ์แบบนี้ และเป็นที่เดียวในโลก สำหรับการผสมข้ามระหว่างชะนีมือขาวและชะนีมวงกฏ เป็นเรื่องที่พิเศษมากสำหรับนักวิจัย แต่ก็น้อยคนนักที่จะทราบและเห็นความสำคัญของพวกมัน...การศึกษาและวิจัยชีววิทยาของชะนีเริ่มมาเกือบ 30 ปี โดยโดยศาสตราจารย์วอร์เรน บร็อคเคิลแมน และปัจจุบันยังคงศึกษาค้นคว้าและทำงานอยู่อย่างต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน

▲ หมีควายตัวผู้กำลังไต่ขึ้นไปกินลูกไทรสุก

▲ ชะนีมือขาว กำลังข้ามถนนเพื่อไปหากินในพื้นที่ป่าอีกฝั่งหนึ่ง

▲ กลุ่มไบบี ทำกิจกรรมรณรงค์เรื่องสิ่งแวดล้อมให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวเขาใหญ่ ภาพ: กลุ่มไบบี

สิ่งที่ท้อใจ...

เช้าวันหนึ่งของปลายฤดูร้อน ผมนั่งอยู่ในซุ้มบังไพร เบื้องหน้าเป็นต้นไทรที่กำลังสุกเต็มที่ งานเลี้ยงของสัตว์ป่าเริ่มขึ้นมาสองวันแล้ว ไทรสุกเมื่อไหร่ก็เหมือนสวรรค์ของสัตว์ป่า.. นกกก นกเงือกกรามช้าง และนกแก๊ก บินเข้าบินออกจนผมเลือกถ่ายภาพไม่ถูก หมีขอที่อึดกับอาหารโปรด หลับอย่างไม่สนใจใครอยู่ที่ต้นไทรนั้น นกเล็ก ๆ อย่างนกเขาเปิ้ล นกเขียวคราม ก็ไม่พลาดปาร์ตี้ครั้งนี้ เป็นภาพที่งดงามมากเวลาเขาใหญ่แล้วได้เฝ้าดูต้นไทรสุก และยิ่งตื่นเต้นมากขึ้นอีก เมื่อหมีควายตัวผู้ตัวใหญ่ตัวหนึ่งกำลังไต่ขึ้นมาที่ต้นไทรนี้.. บรรดานกเงือกพากันบินออกจากต้นไทร เหลือแต่เพียงนกเล็ก ๆ ที่ยังกินลูกไทรอย่างเอร็ดอร่อย ด้วยขนาดตัวที่ใหญ่มาก ผมอดคิดไม่ได้ว่า ถ้าเราเจอกันในเส้นทางเดินป่าคงจะนำหวาดเสียวน่าดู.. ประชากรหมีควายจากการประเมินล่าสุดของ ดร. ดุสิต งามประเสริฐ พบว่ามีประชากรหมีควายในป่าเขาใหญ่ถึงประมาณ 300 ตัว และหมีหมาประมาณ 100 ตัว ซึ่งนับเป็นเรื่องน่ายินดีที่ป่าเขาใหญ่ยังเป็นบ้านที่สำคัญของพวกมัน

เกือบเที่ยง ผมออกจากต้นไทร เดินออกจากป่าเพื่อกลับไปที่พัก ...เขาใหญ่ในวันที่คลาคล่ำไปด้วยผู้คนมากมายขึ้นมาสัมผัสเขาใหญ่ในมุมมองที่แตกต่าง บนถนนสายหลักที่ตัดผืนป่า รถนักท่องเที่ยวหลายคันดูรีบเร่งและรีบร้อน หลายครั้งที่ผมโดนขับปาดขับแซงจนเป็นเรื่องชินชาขึ้นไปซะแล้ว..ฝูงลิงกังที่มักจะคอยมาดักขออาหารจากนักท่องเที่ยว ..แหล่งที่นักท่องเที่ยวต่าง ๆ ของอุทยาน ก็มักเห็นกวางป่าที่ออกจากป่าทำตัวเป็นกวางบ้านเพราะติดและเคยชินจากการให้อาหารของนักท่องเที่ยว ..หลายวันก่อน ๆ ที่ผมจะเขียนบทความนี้ ฝูงหมาในที่ผมเฝ้าติดตามบันทึกภาพมาหลายปี พวกมัน

เป็นซีรี่ย์นรกฝูง..ผมอดเป็นห่วงพวกมันไม่ได้ มันจะเป็นอย่างไรหลังจากนี้เป็นเรื่องที่น่าคิด....ผมไม่ยากโทษ แต่ผมก็เห็นนักท่องเที่ยวบางคนนำสัตว์เลี้ยงโดยเฉพาะสุนัขบ้าน ที่อาจจะนำโรคต่าง ๆ มาสู่สัตว์ป่า ขึ้นมาบนเขาใหญ่อยู่เป็นประจำ ซึ่งจริง ๆ แล้วมันเป็นกฎข้อห้ามที่ทุกคนส่วนใหญ่รู้และทราบ...เพียงแต่หลายคนหลีกเลี่ยงและไม่ใส่ใจปฏิบัติตามที่อุทยานออกกฎ ความเปลี่ยนแปลงของเขาใหญ่ ในด้านความเจริญที่รุดคืบ ความไม่รู้ ไม่เข้าใจของนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม คงจะนำมาซึ่งความล่มสลายของธรรมชาติโดยไม่รู้ตัว ผมหวังว่าวันหนึ่งผู้คนเหล่านั้นที่กล่าวถึง จะได้เข้าใจและรักเขาใหญ่อย่างที่ควรจะรัก... และในฐานะที่ผมขึ้นมาศึกษาธรรมชาติ มาบันทึกภาพสัตว์ป่า และดูความเป็นไปของเขาใหญ่มานานหลายปี เห็นความเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ... ในการทำความเข้าใจให้กับคนไม่ทราบได้รู้เกี่ยวกับเรื่องราวของธรรมชาติ ผมเห็นเป็นเรื่องที่จำเป็นและไม่ใช่ว่าเรื่องไกลตัว วันหนึ่งที่ธรรมชาติล่มสลายมันก็จะส่งผลกระทบกับพวกเราทั้งตรงและอ้อมและผมหวังว่าบทความนี้จะมีประโยชน์ไม่มากก็น้อยครับ ใครที่มีมุมมองกับเขาใหญ่เพียงแค่เป็นที่ถ่ายรูป ชมวิว แวะเล่นน้ำตก ลองเปลี่ยนมุมมองหันมาดูแลเพื่อนร่วมโลก ชมพันธุ์พืช บรรดานก และสัตว์ป่า ว่ามันน่าสนใจเพียงใด วันหนึ่งคุณอาจจะถอนตัวไม่ขึ้นแบบที่ผมเป็นก็ได้เนะครับ ●

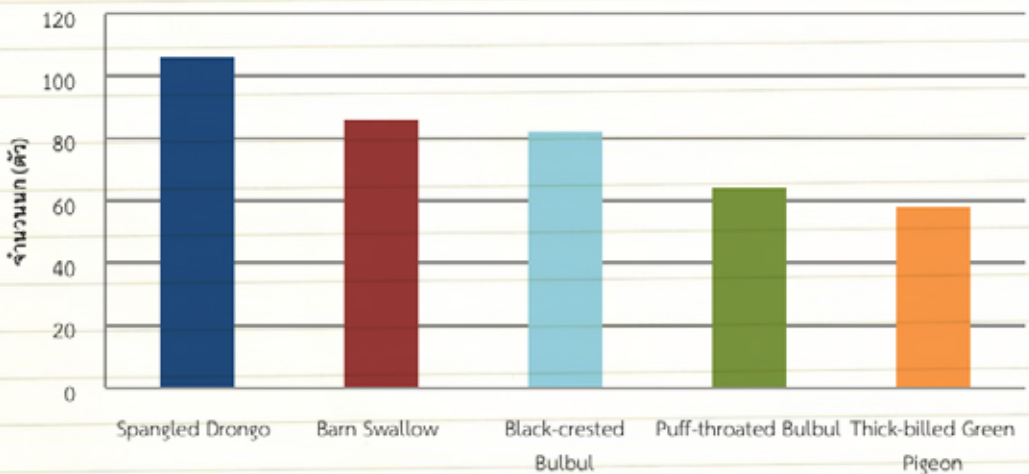
ขอขอบคุณ

หน่วยปฏิบัติการนิเวศวิทยา ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (BIOTEC) ที่ให้อาสาสมัครนักเรียนและถ่ายภาพการศึกษาและวิจัยชนิดในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ขอขอบคุณโครงการศึกษาวิจัยชีววิทยาและนิเวศวิทยาของนกเงือกที่ให้อาสาสมัครไปศึกษาเรียนรู้ชีวิตของนกเงือก และขอขอบคุณกลุ่มไบบีสำหรับกิจกรรมดีๆ ที่ทำมาตลอด และสุดท้ายขอบคุณสัตว์ป่าทุกชีวิตบนเขาใหญ่

สรุปผลการสำรวจประชากรนก อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 2559 (Khao Yai Bird Census 2016)

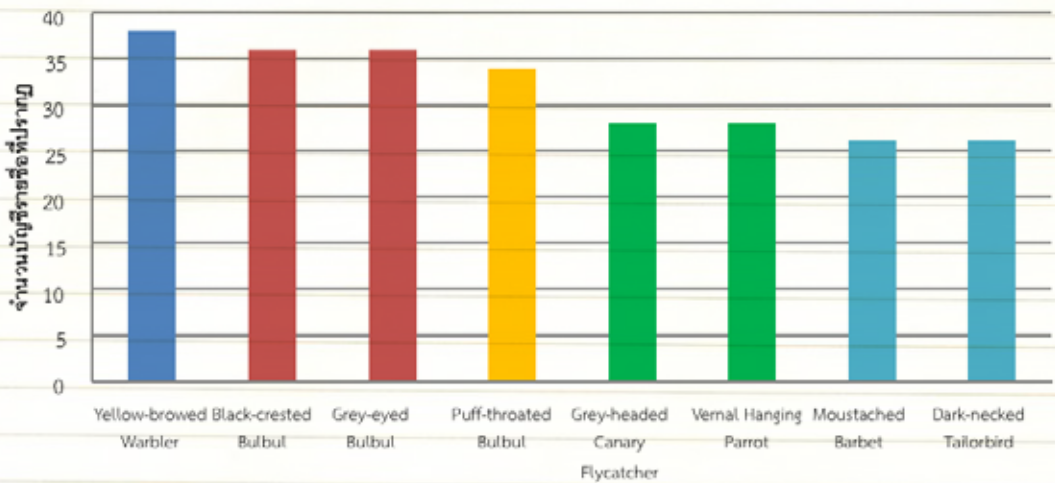
ระหว่างวันที่ 27-28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2559 ที่ผ่านมา สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย ได้จัดกิจกรรม “โครงการสำรวจประชากรนกเขาใหญ่ 2559” ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเปิดโอกาสให้นักดูนกและประชาชนทั่วไป ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์นกและธรรมชาติ และเห็นความสำคัญของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในฐานะที่เป็นปามรดกโลก มีผู้ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 210 คน ซึ่งปีนี้กิจกรรมจัดขึ้นในหัวข้อ “Bird wave แยกกันกินแมลงป่าเขาใหญ่” ระหว่างที่กิจกรรมดำเนินไปทั้งสองวัน มีนิทรรศการการให้ความรู้เกี่ยวกับคลื่นนก หรือที่นักดูนกเรียกกันติดปากว่า “Bird wave” ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เหล่าบรรดานกป่าชนิดที่กินแมลงเป็นอาหารมารวมฝูงหากินไปพร้อม ๆ กันในป่า รวมถึงกิจกรรมภาคค่ำได้รับเกียรติจาก “คุณสมชาย นิ่มนวล” วิทยากรผู้ที่เคยศึกษาสังคมของกลุ่มนกกินแมลงในป่าเขาใหญ่ มาบรรยายให้ความรู้แก่ผู้ที่มาร่วมกิจกรรมอีกด้วย ในการสำรวจนกในครั้งนี้ ใช้วิธีการสำรวจแบบ MacKinnon lists ซึ่งเป็นวิธีการสำรวจที่เป็นมาตรฐาน ตลอดทั้งสองวัน ใน 13 เส้นทางที่ทำการสำรวจ พบนกทั้งหมด 1,931 ตัว จำนวน 167 ชนิด

กราฟแสดงชนิดนกที่พบมากที่สุด 5 อันดับแรก

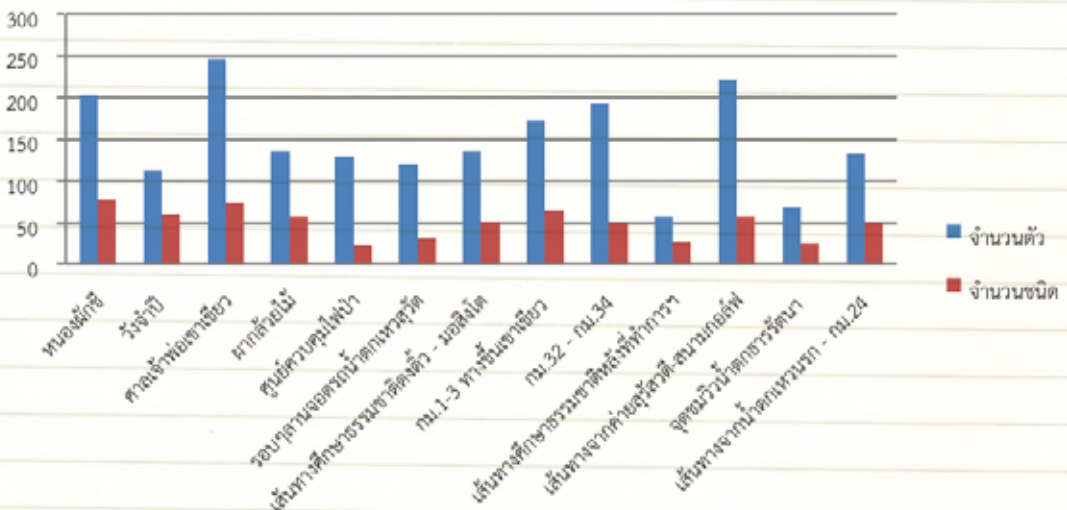
จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า นกชนิดที่พบจำนวนมากที่สุดในการสำรวจครั้งนี้ ได้แก่ นกแขวหรงขน (Hair-crested Drongo) นับได้จำนวน 106 ตัว เป็นที่น่าสังเกตว่าในวันที่ทำการสำรวจมีต้นทองหลางป่า (Erythrina subumbrans) และไม้ป่าชนิดอื่นๆ กำลังผลิดอกบานอยู่หลายจุด ทำให้พบนกแขวหรงชนิดที่กินน้ำหวานดอกไม้ชนิดนี้ได้เพิ่มมากขึ้น

แผนภูมิแสดงนกชนิดที่พบบ่อยที่สุดตามจำนวนครั้งที่พบ

รายชื่อของนกทั้งหมดที่พบระหว่างการสำรวจใน 13 เส้นทาง รวบรวมได้จำนวนทั้งสิ้น 67 รายชื่อ มีนกที่ถูกพบในเส้นทางสำรวจ มีจำนวน 161 ชนิด โดยนกชนิดที่ถูกพบบ่อยที่สุดตามจำนวนครั้ง (แม้จะไม่ใช่ชนิดที่พบจำนวนมากที่สุด) คือ นกกระจิ๊ดธรรมดา (Yellow-browed Warbler) มีชื่อปรากฏอยู่ใน 38 รายชื่อ (จากทั้งหมด 67 รายชื่อ) อันดับสองคือ นกปรอดเหลืองหัวจุก (Black-crested Bulbul) และ นกปรอดเล็กตาขาว (Grey-eyed Bulbul) พบจำนวน 36 รายชื่อ และอันดับสาม คือ นกปรอดโถงเมืองเหนือ (Puff-throated Bulbul) พบจำนวน 34 รายชื่อ

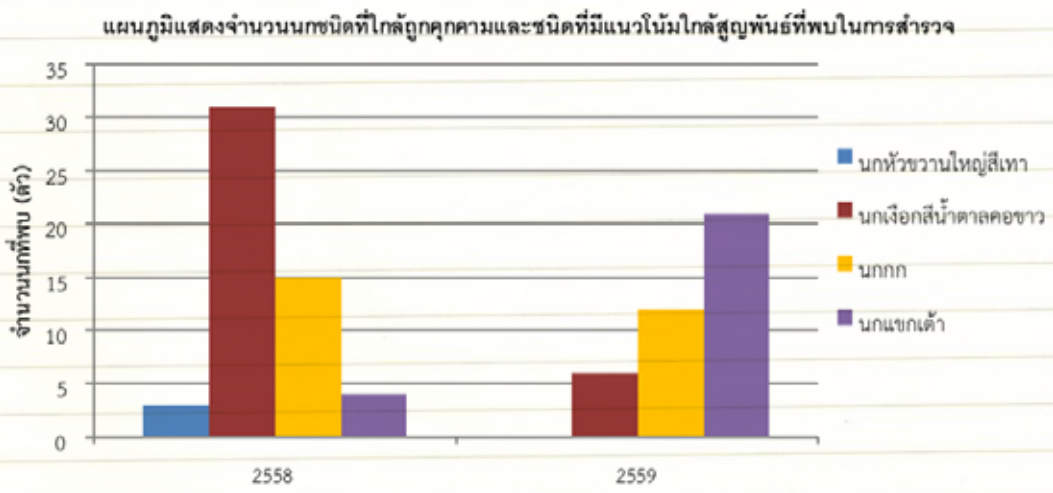
จำนวนตัวและจำนวนชนิดของนกที่พบในแต่ละเส้นทาง

จากข้อมูลที่รวบรวมได้ใน 13 เส้นทางที่ทำการสำรวจ พบว่าเส้นทางศาลเจ้าพ่อเขาเขียว-กิโละเมตรที่ 3 เป็นเส้นทางที่มีจำนวนตัวของนกมากที่สุด โดยพบนกทั้งสิ้น 247 ตัว รองลงมาคือเส้นทางจากค่ายสุรสวัสดิ์ – สนามกอล์ฟ พบนกทั้งสิ้น 221 ตัว ส่วนเส้นทางที่พบจำนวนชนิดนกมากที่สุด คือ เส้นทางหนองผักชี พบนกทั้งสิ้น 78 ชนิด ซึ่งเส้นทางหนองผักชีเป็นเส้นทางที่มีสภาพพื้นที่หลากหลาย ตั้งแต่ทุ่งหญ้า ชายป่าและป่าดิบแล้ง ด้วยสภาพพื้นที่ที่แตกต่างกันนี้จึงมีโอกาสมพบนกได้หลากหลาย

นอกจากอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ (Dong Phrayayen-Khao Yai Forest Complex) ซึ่งได้รับการประกาศจากองค์การยูเนสโกให้เป็นมรดกโลกทางธรรมชาติแล้ว ผืนป่าแห่งนี้ยังได้ถูกประกาศให้เป็นพื้นที่สำคัญเพื่อการอนุรักษ์นกและความหลากหลายทางชีวภาพ (IBAs) เมื่อปี พ.ศ. 2547 อีกด้วย หนึ่งในภารกิจหลักที่ทางทางสมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญมาโดยตลอดในช่วงที่มีกิจกรรมนับนกเขาใหญ่ คือ การติดตามประชากรของนกชนิดที่มีสถานภาพถูกคุกคามในระดับโลกที่เคยมีรายงานพบในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อาทิเช่น นกขมิ้นขาว (Silver Oriole) นกหัวขวานใหญ่สีเทา (Great Slaty Woodpecker) นกเงือกสีน้ำตาลคอขาว (Austen's Brown Hornbill) และนกกกก เป็นต้น ซึ่งข้อมูลจากกิจกรรมนับนกเขาใหญ่ปีล่าสุด ไม่พบนกขมิ้นขาวเลยแม้แต่ตัวเดียว รายงานครั้งสุดท้ายของนกชนิดนี้ในพื้นที่เขาใหญ่ถูกพบเมื่อปี พ.ศ. 2550 ปัจจุบันยังคงถูกจัดเป็นนกชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์ (Endangered) ในระดับโลก เนื่องจากป่าไม้ในพื้นที่ตอนกลางของประเทศจีนซึ่งเป็นแหล่งทำรังวางไข่สำคัญของนกชนิดนี้ยังคงถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นโอกาสที่จะได้เห็นนกขมิ้นขาวอพยพมาอาศัยในพื้นที่ป่าเขาใหญ่จึงเป็นเรื่องที่ยากเย็นขึ้นเรื่อยๆ และจากข้อมูลการนับนกในปีล่าสุด ไม่พบนกหัวขวานใหญ่สีเทาซึ่งเป็นนกอีกชนิดที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ (Vulnerable) ในระดับโลกเช่นกัน ทั้งที่เคยมีรายงานพบนกชนิดนี้ จำนวน 3 ตัว ในเส้นทางหนองผักชี เมื่อปี พ.ศ. 2558 แต่จากการสำรวจในปีล่าสุดยังคงพบนกที่ใกล้ถูกคุกคาม (Near-threatened) ในระดับโลกอีก 3 ชนิด ซึ่งก็คือ นกกกก (Great Hornbill) และ นกเงือกสีน้ำตาล (Austen's Brown Hornbill) แต่จำนวนตัวที่พบก็น้อยลงกว่าปีที่ผ่านมา ส่วนนกแขกเต้า (Red-breasted Parakeet) พบเพิ่มขึ้นกว่าปีที่แล้ว ซึ่งในส่วนของ การติดตามประชากรนกชนิดที่ถูกคุกคามเหล่านี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี จึงจะเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของประชากรในระยะยาว

จากข้อมูลในกิจกรรมนับนกเขาใหญ่ 2559 พบนกเงือกสีน้ำตาลคอขาว (Austen's Brown Hornbill) จำนวน 6 ตัว นกกกก (Great Hornbill) จำนวน 12 ตัว (Red-breasted Parakeet) จำนวน 12 ตัว และไม่พบนกหัวขวานใหญ่สีเทา (Great Slaty Woodpecker) ●

สำเนาจากงานบรรยายในหัวข้อ “Bird wave แก่งคั่นกั้นแมลงป่าเขาใหญ่”

ในช่วงคำของวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 259 สมาคมอนุรักษ์และธรรมชาติแห่งประเทศไทย ได้เชิญชนบรรดาสมาชิกและอาสาสมัครที่มาร่วมงานนับนกเขาใหญ่มาพบปะ-รังสรรค์และร่วมรับประทานอาหารเย็น นอกจากนั้น นายครรชิต ศรีนพวรรณ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ได้ให้เกียรติมาร่วมพบปะพูดคุยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ในอนาคตให้บรรดาแก่งที่เข้าร่วมกิจกรรมได้รับฟังแนวทางอีกด้วย หัวข้อบรรยายที่ถือที่สำคัญของกิจกรรมนับนกเขาใหญ่ในปีนี้เป็นเรื่องราวจง “Bird wave แก่งคั่นกั้นแมลงป่าเขาใหญ่” บรรยายโดย คุณสมชาย นิ่มนวล นักศึกษาปริญญาเอก ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและเคยศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสังคมนกกั้นแมลงในผืนป่าเขาใหญ่ เมื่อปีช่วง พ.ศ. 2547 รายละเอียดของการบรรยาย พอสรุปได้ดังนี้

1. คลื่นนก (Bird wave) เป็นปรากฏการณ์ที่นกต่างสายพันธุ์มารวมกันเป็นฝูงใหญ่ แล้วคลื่นที่หากินเป็นฝูงใหญ่ โดยนกแต่ละชนิดในคลื่นนกมีหน้าที่ที่แตกต่างกันออกไป เช่น ตำแหน่งผู้นำฝูง (leader species) ตำแหน่งผู้ตามฝูง (attendant species) และตำแหน่งผู้ระวังภัย (sentinel species)

2. จากการศึกษาสังคมนกป่ากั้นแมลงในป่าดิบแล้ง ภายในแปลงสำรวจจอมอสังโต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เมื่อปี พ.ศ. 2545 พบนกทั้งหมด 58 ชนิด จากการเฝ้าสังเกตการณ์กลุ่มนกป่ากั้นแมลงทั้งหมด 75 กลุ่ม ในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม – ตุลาคม พ.ศ. 2545

3. จำนวนตัว (individual) ของนกที่เข้าร่วมในคลื่นนก พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 12.8 ตัว/กลุ่ม ส่วนจำนวนชนิดที่เข้าร่วมในคลื่นนกโดยเฉลี่ย มีจำนวน 5.9 ชนิด/กลุ่ม และมีจำนวนนก 2.2 ตัว/ชนิด

4. ในคลื่นนกที่ประกอบด้วยนกขนาดกลาง ส่วนใหญ่พบว่ามีนกกระยางหัวหงอก (White-crowned Laughingthrush) เป็นผู้นำฝูง ส่วนตำแหน่งผู้ตามฝูงมีหลายชนิด เช่น นกขุนแผนหัวแดง (Red-headed Trogon) นกหัวขวานใหญ่หงอนเหลือง (Greater Yellownap) นกสาลิภาเขียว (Common Green Magpie) ฯลฯ ส่วนในคลื่นนกที่ประกอบด้วยนกขนาดเล็ก ตำแหน่งผู้นำฝูงยังไม่สามารถระบุได้แน่ชัด แต่คาดว่า เป็นนกเพนน้อยปีกแถบขาว (Bar-winged Flycatcher-shrike) ตำแหน่งผู้ตามฝูงมีหลายชนิด เช่น นกเอี้ยงบั้งใหญ่ (Black-winged Cuckooshrike) นกพญาไฟใหญ่ (Scarlet Minivet) นกเขียวทึบตอปีกสีฟ้า (Blue-winged Leafbird)

5. จากการศึกษาพบว่า นกชนิดที่ร่วมหากินในคลื่นนกจะละทิ้งอาณาเขตที่ครอบครองอยู่ชั่วคราวเพื่อเข้าร่วมหากินไปกับนกชนิดอื่นๆ ภายในคลื่นนก ●

▲ กระเต็นน้อยธรรมดา (Common Kingfisher)

▲ นกกระเบื้องทองขาว ตัวผู้ (White-throated Rock Thrush, male)

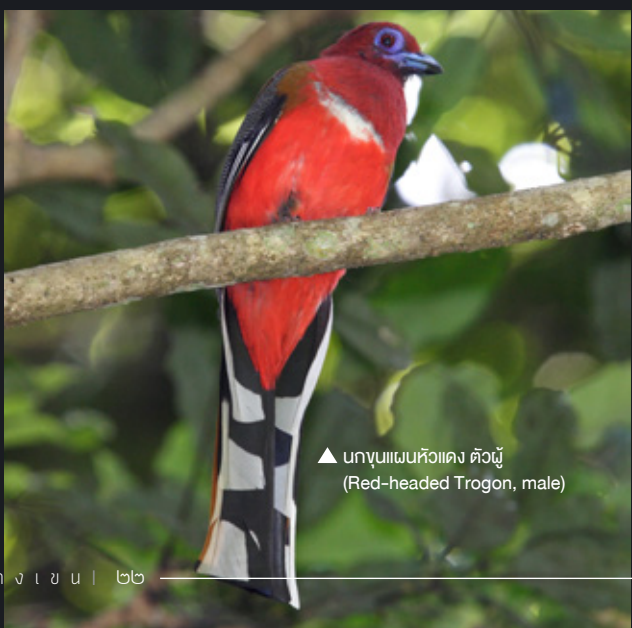
▲ นกกาฝากกันเหลือง (Yellow-vented Flowerpecker)

▲ นกกาฝากปากหนา (Thick-billed Flowerpecker)

▲ นกกิ้งก่าแมลงป่าเฟน (Abbott's Babbler)

▲ นกขุนแผนหัวแดง ตัวผู้ (Red-headed Trogon, male)

▲ นกจาบคาหัวสีส้ม (Chestnut-headed Bee-eater)

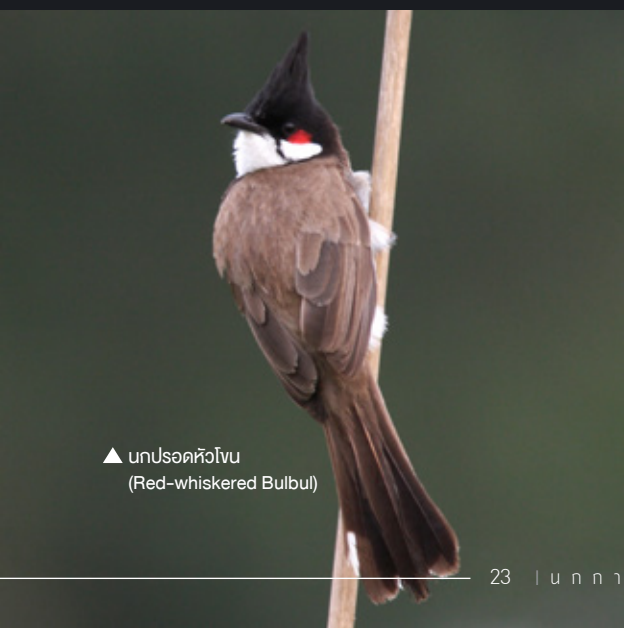
▲ นกเดิมนกหัวสีส้ม (Orange-headed Thrush)

▲ นกโพะดคอกสีฟ้าเคราดำ (Moustached Barbet)

▲ นกปรอดเหลืองหัวจุก (Black-crested Bulbul)

▲ นกปรอดหัวโขน
(Red-whiskered Bulbul)

โครงการนับนกน้ำฤดูหนาวเอเชีย 2559

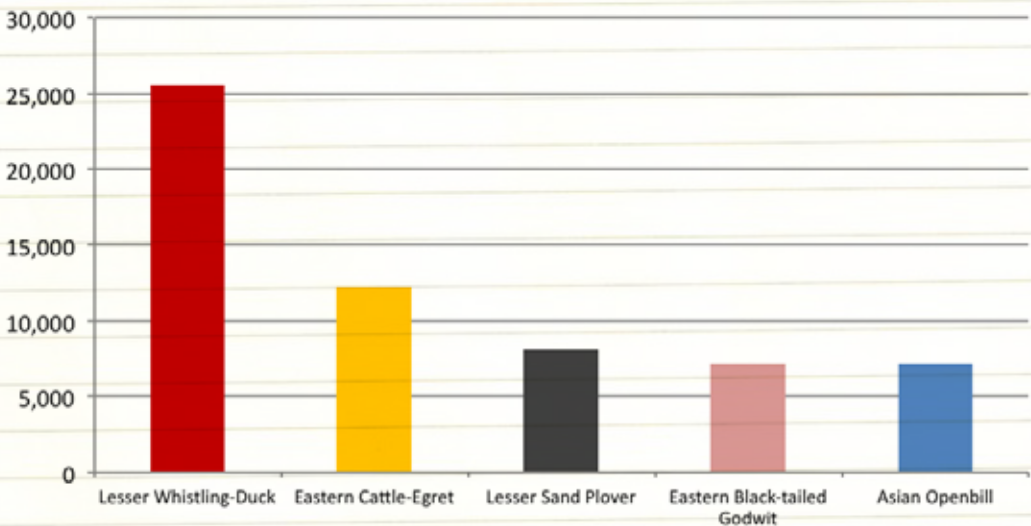
(Asian midwinter waterbird census 2016)

ในระหว่างวันที่ 9 - 24 มกราคม พ.ศ. 2559 สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทย ได้จัดกิจกรรมโครงการนับนกน้ำฤดูหนาวเอเชีย 2559 (Asian midwinter Waterbird Census 2016) ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักที่จัดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 โดยปีนี้มีอาสาสมัครนักดูนกและประชาชนทั่วไปเข้าร่วม จำนวน 150 คน นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือสนับสนุนข้อมูลจากสถานีวิจัยสัตว์ป่า 3 แห่งในสังกัดกลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้แก่ สถานีวิจัยสัตว์ป่าดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สถานีวิจัยสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ และสถานีวิจัยสัตว์ป่าคลองแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งสถานีวิจัยสัตว์ป่าทั้งสามแห่ง มีภารกิจหลักในการนับนกน้ำในพื้นที่รับผิดชอบเป็นประจำทุกปีเช่นกัน

จากการลงพื้นที่สำรวจจำนวน 84 แห่งทั่วประเทศ สามารถรวบรวมชนิดนกน้ำที่พบได้ 115 ชนิด (จากประชากรนกน้ำทั้งหมด 189 ชนิด) มีประชากรนกน้ำที่นับได้ทั้งสิ้น 140,195 ตัว (หนึ่งแสนสี่หมื่นหนึ่งพันเก้าสิบห้าตัว) จากพื้นที่ทั้งหมด 4 ภาคที่ทำการสำรวจพบว่า ภาคกลางเป็นภาคที่มีจำนวนนกที่นับได้มากที่สุด โดยนับประชากรนกน้ำได้ทั้งสิ้น 55,595 ตัว จากพื้นที่ทั้งหมด 27 แห่งที่ทำการสำรวจ ในจำนวนนี้มีนกน้ำจำนวน 36,097 ตัวจากอ่าวไทยตอนใน

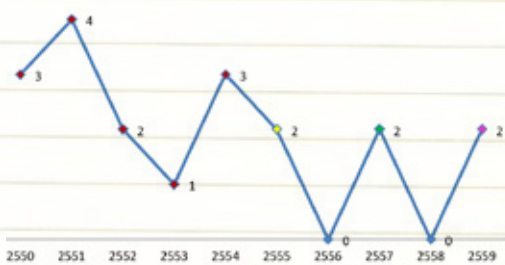
โดยนกที่พบมาก 5 อันดับแรก ได้แก่ เป็ดแดง (Lesser Whistling-Duck) จำนวน 25,504 ตัว รองลงมาคือ นกยางควาย (Eastern Cattle-Egret) 12,288 ตัว นกหัวโตทรายเล็ก (Lesser Sand Plover) 8,123 ตัว นกปากแอนหางดำ (Eastern Black-tailed Godwit) 7,159 ตัว และนกปากห่าง (Asian Openbill) 7,154 ตัว

แผนภูมิแสดงจำนวนนกน้ำที่พบมากที่สุด 5 อันดับ ในกิจกรรมนับนกน้ำฤดูหนาวเอเชีย 2559

ทุกปีที่มีสมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทยจัดกิจกรรมนับนกน้ำฤดูหนาวเอเชีย ก็มักจะได้รับรายงานการพบนกน้ำชนิดที่มีสถานภาพถูกคุกคามในระดับโลกด้วย ซึ่งในปีนี้เป็นเรื่องที่น่ายินดีที่มีมากที่สุดที่มีรายงานพบเปิดคำหัวดำ Baer's Pochard (*Aythya baeri*) นกน้ำชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่งในระดับโลก (Critically endangered) พร้อมกันถึง 2 แห่ง ด้วยกันคือ ที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคาย อำเภอสว่างแดน จังหวัดเชียงราย และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ ถึงแม้จะพบจำนวนไม่มาก แต่ก็ถือเป็นข้อมูลที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะปัจจุบันประชากรนกเปิดน้ำชนิดนี้ลดอย่างรวดเร็ว คาดว่ามีจำนวนประชากรทั่วโลกในธรรมชาติ ไม่ถึง 1,000 ตัว

น่าสนใจว่าตั้งแต่สมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติแห่งประเทศไทยได้เริ่มทำโครงการนับนกน้ำฤดูหนาวเอเชีย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา ก็พบว่าข้อมูลการพบเห็นเปิดคำหัวดำ Baer's Pochard (*Aythya baeri*) มาอย่างต่อเนื่องแทบทุกปีในช่วงเวลาประมาณกลางเดือนมกราคมของทุกปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการจัดกิจกรรมนับนกน้ำพร้อมกันทั้งทวีปเอเชีย ดังแผนภูมิด้านล่างนี้ ซึ่งเป็นข้อมูลการพบเปิดคำหัวดำในช่วงโครงการนับนกน้ำฤดูหนาวเอเชีย 10 ปีย้อนหลัง

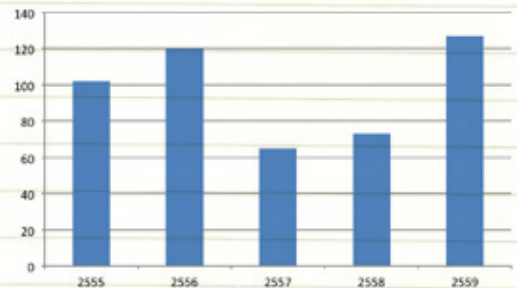

แผนภูมิที่ 1 : แสดงรายงานการพบเปิดคำหัวดำ (Baer's Pochard) ในช่วงการนับนกน้ำฤดูหนาวเอเชีย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 - 2559

รายงานการพบเห็นเปิดคำหัวดำ ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2550 - 2554 มีรายงานพบมาจากพื้นที่แห่งเดียวคือ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคาย อ.เชียงแสน จังหวัดเชียงราย (สีแดง) เคยมีรายงานพบจำนวนสูงสุด 4 ตัว ในปี พ.ศ. 2551 ถัดมาในปี พ.ศ. 2555 มีรายงานพบจำนวน 2 ตัว จากเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคายและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ (สีเหลือง)

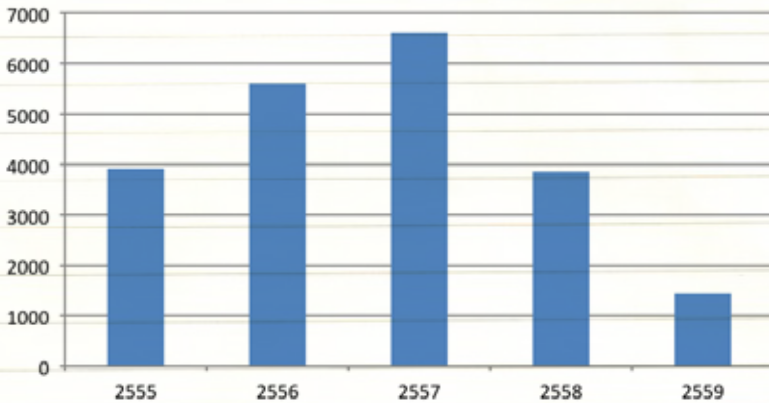
จากนั้นในปี พ.ศ. 2557 มีรายงานพบที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคายและห้วยบง อ. แม่แตง (สีเขียว) จังหวัดเชียงใหม่ และปี พ.ศ. 2559 มีรายงานพบ 2 ตัว ที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคายและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ (สีชมพู) ซึ่งพิจารณาข้อมูลจะพบว่าเปิดชนิดนี้ มีรายงานพบในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองบงคายอย่างต่อเนื่องแทบทุกปี

ส่วนนกชายเลนที่ใกล้สูญพันธุ์ (Endangered) ในระดับโลกอีก 2 ชนิด ได้แก่ นกทะเลขาเขียวลายจุด (Nordmann's Greenshank) และนกนือใหญ่ (Great Knot) ก็มีการรายงานพบอย่างต่อเนื่องในช่วงกิจกรรมนับนกน้ำฤดูหนาวเอเชียเช่นกัน ซึ่งสามารถนำข้อมูลที่ได้มาทำการเปรียบเทียบให้เห็นจำนวนที่นับนกชายเลนเหล่านี้ได้ในแต่ละปี รวมไปถึงนกชายเลนอีก 3 ชนิด ได้แก่ นกปากแอนหางดำ (Eastern Black-tailed Godwit) นกสตัท์คอแดง (Red-necked Stint) และนกชายเลนปากโค้ง (Curlew Sandpiper) ที่เพิ่งจะถูกสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ หรือ "IUCN" ยกสถานภาพขึ้นเป็นชนิดพันธุ์ที่ใกล้ถูกคุกคาม (Near-threatened) เมื่อไม่นานมานี้ด้วย

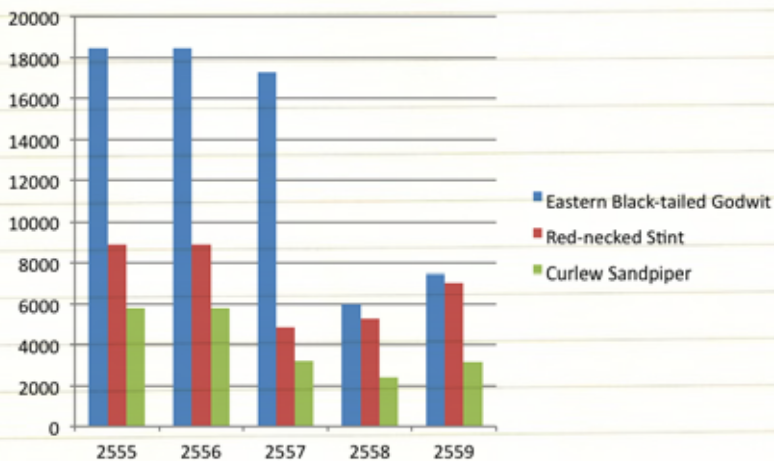
แผนภูมิที่ 2 : แสดงจำนวนนกทะเลขาเขียวลายจุด (Nordmann's Greenshank) ที่พบในระหว่างกิจกรรมนับนกน้ำฤดูหนาวเอเชีย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 - 2559

พบว่ามีความค่อนข้างคงที่ จากข้อมูลในปีล่าสุดนับได้สูงสุดในรอบ 5 ปี จำนวนทั้งสิ้น 127 ตัว จากพื้นที่ 4 แห่ง ได้แก่ นาเกลือในตำบลแหลมผักเบี้ย จังหวัดเพชรบุรี ปากแม่น้ำประแสร์ จังหวัดระยอง ปากแม่น้ำกระบี่ จังหวัดกระบี่ และเกาะลิบง จังหวัดตรัง ส่วนข้อมูลในปี พ.ศ. 2557 นับได้น้อยที่สุดในรอบ 5 ปี จำนวน 65 ตัว เนื่องจากในปีไม่มีการนับนกน้ำในพื้นที่ ปากแม่น้ำประแสร์ จังหวัดระยอง ปากแม่น้ำกระบี่ จังหวัดกระบี่ และเกาะลิบง จังหวัดตรัง ข้อมูลที่ได้จึงไม่ครอบคลุม

แผนภูมิที่ 3 : แสดงจำนวนนกถือใหญ่ (Great Knot) ที่พบในระหว่างกิจกรรมนับนกนักดูนกชาวเอเชีย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559

จากข้อมูลพบว่า ในระยะเวลา 2 ปีที่ผ่านมา นกถือใหญ่ มีจำนวนน้อยลงในภาพรวมโดยเฉพาะในพื้นที่นาเกลือแหลมผักเบี้ย จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเคยเป็นพื้นที่อาศัยสำคัญในฤดูหนาวของนกชนิดนี้ในประเทศไทย กลับมีนกลดลงอย่างชัดเจน โดยในปี พ.ศ. 2557 เคยนับได้ จำนวนสูงถึง 6,346 ตัว ถัดมาในปี พ.ศ. 2558 นับได้ 3,620 ตัว และล่าสุด ปี พ.ศ. 2559 นับได้เพียง 1,459 ตัว

แผนภูมิที่ 4 : แสดงจำนวนนกปากแอมหางดำ (Eastern Black-tailed Godwit) นกตีนไก่คอแดง (Red-necked Stint) และนกชายเลนปากโค้ง (Curlew Sandpiper) ที่พบในระหว่างกิจกรรมนับนกนักดูนกชาวเอเชีย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2559

จากข้อมูลในแผนภูมิพบว่านกปากแอมหางดำ (Eastern Black-tailed Godwit) และนกชายเลนปากโค้ง (Curlew Sandpiper) มีจำนวนลดลงมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 แต่จำนวนนกสองชนิดนี้จะลดลงจริงหรือไม่ ยังไม่สามารถยืนยันได้แน่ชัด เนื่องจากภายหลัง ปี พ.ศ. 2557 พื้นที่นาเกลือที่เคยนับนก 2 ชนิดนี้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก เช่น นาเกลือคลองตำหรุ จังหวัดชลบุรี และเกลือบริเวณตึกร้าง อำเภอแหลมผักเบี้ย จังหวัดเพชรบุรี ที่ปัจจุบันกลายเป็นพื้นที่ก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ จึงมีผลให้นักสองชนิดนี้ย้ายพื้นที่ที่หากินไปยังแหล่งอื่นที่มีสภาพเหมาะสมกว่า

นอกจากนั้นยังไม่ได้มีการนับนกน้ำในพื้นที่ชุ่มน้ำหลายแห่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เคยมีรายงานพบนกปากแอมหางดำจำนวนมากหลายพันตัวในช่วงฤดูหนาว แผนในปีต่อไป อาจจะต้องมีการเพิ่มจุดนับในพื้นที่เหล่านี้ เพื่อให้เห็นภาพรวมของข้อมูลที่ชัดเจน ส่วนนกตีนไก่คอแดง จำนวนที่นับได้ในรอบ 5 ปีค่อนข้างมีจำนวนคงที่ ●

ดูนก บนโลกพระจันทร์... ที่ลาดักห์

▲ Eurasian Magpie

โดยปกติถ้าใครต้องการไปเที่ยวชมเทือกเขาหิมาลัยสูงเสียดฟ้าก็อาจนึกถึงเนปาล หรือสวิตเซอร์แลนด์ ถ้าต้องการไปเที่ยวทะเลทรายก็อาจนึกถึงอียิปต์ หรือถ้าอยากไปเที่ยวชมภูเขาหินรูปทรงแปลกตาที่อาจนึกถึงแกรนด์ แคนยอน แต่รู้หรือไม่ว่ายังมีสถานที่แห่งหนึ่งที่มีภูมิประเทศครบทั้ง 3 แบบตามที่กล่าวมานั้นในที่เดียวเลย สถานที่แห่งนั้นคือ “ลาดักห์ (Ladakh)”

ลาดักห์ เป็น 1 ใน 3 แคว้นของรัฐจัมมู แควชเมียร์ (Jammu & Kashmir) ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนเหนือสุดของประเทศอินเดีย โดยอยู่กึ่งกลางระหว่างประเทศปากีสถานและประเทศจีน มีชื่อเล่นในหมู่นักท่องเที่ยวว่า “ทิเบตน้อย” เพราะมีวัฒนธรรม ประเพณี รวมถึงสถาปัตยกรรมแบบทิเบตเป็นหลัก นอกจากนี้ นกและธรรมชาติในแคว้นลาดักห์ยังมีความใกล้เคียงกับทิเบตมากอีกด้วย

ระหว่างวันที่ 30 กรกฎาคม ถึง 3 สิงหาคม 58 ที่ผ่านมา ผมมีโอกาสเดินทางไปเที่ยวลาดักห์ โดยถึงแม้จะไม่ได้เน้นไปตามแหล่งดูนก แต่ก็ได้เห็นนกเป็นจำนวนกว่า 40 ชนิด โดยเกือบครึ่งเป็นนกใหม่ที่ไม่เคยพบมาก่อน เนื่องจากเป็นครั้งแรกที่เดินทางมาเยือนภูมิภาคนี้ โดยนกส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนกที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงตั้งแต่ระดับความสูง 3,000 เมตรจากน้ำทะเลขึ้นไปตลอดระยะเวลา 5 วันที่ลาดักห์ เราพักอยู่ที่ Padma Guesthouse & Hotel ซึ่งตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองเลห์ (Leh) เมืองหลวงของลาดักห์มากนัก ระดับความสูงอยู่

ที่ประมาณ 3,500 เมตรจากระดับน้ำทะเล ทำให้วันแรกที่เราไปถึง เราต้องนอนพักผ่อนให้เพียงพอ เพื่อให้ร่างกายปรับตัวและป้องกันไม่ให้เกิดอาการแพ้ความสูง จากที่พักสามารถมองเห็นวิวของเทือกเขาหิมาลัย รายรอบไปด้วยทุ่งข้าวสาลี มีฝูงนกสาลิกาปากดำ (Eurasian Magpie) ชนิดย่อย P. p. bactriana เดินหากินอยู่บนสนามกว้างนอกที่พัก นอกจากนี้ยังมีนกเชนสีด้า (Black Redstart) หนึ่งในนกอพยพหายากของไทยแต่สามารถพบได้ทั่วไปในลาดักห์ นกตีดหลังเทา (Cinereous Tit) และนกกระจัด Mountain Chiffchaff

วันที่สองเราเดินทางไปตามทางหลวง Kargil-Skardu ซึ่งทอดยาวไปทางทิศตะวันตก และเชื่อมไปถึงเมืองศรีนคร (Srinagar) ในแคว้นแคชเมียร์ ทิวทัศน์ระหว่าง

▲ Black Redstart

▲ Brandt's Mountain Finch

▲ Brown-headed Gull

▲ Chukar

▲ Fire-fronted Serin

▲ Himalayan Agata

▲ Horned Lark

▲ Leh-Manali

▲ Yellow-billed Cough

ทางสวยงามและแปลกตาราวกับไม่ใช่โลก เราวิ่งผ่านทะเลทรายกว้างสุดลูกหูลูกตา และเทือกเขาหินที่แห้งแล้งและเว้งว้างไม่แพ้กัน สมกับที่ภูมิประเทศแถบนี้ถูกเรียกว่า “Moon Land” หรือดินแดนโลกพระจันทร์ เหลือเชื่อว่ายังสามารถพบเห็นนกได้เรื่อยตลอดทาง ไม่ว่าจะเป็นนกเขนทะเลทรายคอดำ (Desert Wheatear) นกนางแอ่นผา Eurasian Crag Martin และ Chukar ซึ่งเป็นนกกระหาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แห้งแล้งเป็นหลัก ถนนบางช่วงวิ่งเลียบบแม่น้ำสินธุ (Indus) ซึ่งเป็นหนึ่งในแม่น้ำสายหลักของอนุทวีปอินเดีย แต่น้ำในแม่น้ำเชี่ยวกรากและเป็นสีน้ำตาลขุ่นจึงไม่พบเห็นสิ่งมีชีวิตใดๆ จุดมุ่งหมายของเราอยู่ที่ Lamayuru Monastery ซึ่งเป็นหนึ่งในวัดที่ได้รับความนิยมในหมู่นักท่องเที่ยว แม้แต่ในวัดเราก็ยังพบนกกระหา Chukar เดินผลุบๆ โผล่ๆ อยู่ตามหลังคาบ้านบนเนินเขา นอกจากนี้ยังมี Hill Pigeon ที่หน้าตาคล้ายกับนกพิราบป่า (Rock Pigeon) มาก แต่มีหางเป็นแถบสีขาวสลบดำเห็นได้เด่นชัด และฝูง Yellow-billed Chough ซึ่งเป็นนกตระกูลอีกรัก ซึ่งพาลูกมาเลี้ยงในบริเวณวัดอีกด้วย

วันถัดมาเราเดินทางไปตามถนน Pangong Lake โดยแวะเที่ยวชมวัดตามรายการทาง ไม่ว่าจะเป็นที่ Hemis, Chimrey และ Thikse ซึ่งล้วนเป็นวัดที่ตั้งอยู่บนภูมิประเทศที่โดดเด่นและสวยงามมาก โดยเฉพาะที่ Hemis Monastery ซึ่งตั้งอยู่บนภูเขาหินสูงชัน สามารถมองเห็นการทัณฑ์บนของชนเปลือกโลกได้อย่างชัดเจนระหว่างทางไปวัดเราผ่านสวนและทุ่งข้าวสาลีเขียวขจีเป็นระยะๆ ทำให้มีโอกาสได้พบเห็นนกที่น่าสนใจเช่น Fire-fronted Serin นกจาบปีกอ่อนขนาดเล็กที่มีหน้าผากสีแดงเพลิงสมชื่อ Rock Bunting นกจาบปีกอ่อนสีสวยอีกชนิด และนกคอขาวน้อย (Lesser Whitethroat) ที่กำลังวุ่นกับการหาอาหารไปป้อนลูก

วันต่อมาเป็นวันสุดท้ายที่เราจะได้เที่ยวในลาดักห์ โดยตั้งใจว่าจะเดินทางไปยังทะเลสาบ Pangong ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำเค็มที่ตั้งอยู่บนเทือกเขาสูง และจัดได้ว่าเป็นไฮไลต์ของการมาเที่ยวลาดักห์ในครั้งนี้ แต่แล้วเราก็ต้องเปลี่ยนแผนกะทันหันเพราะเกิดเหตุดินถล่มปิดทางไปทะเลสาบ สุดท้ายเราจึงตัดสินใจเดินทางไปยังทะเลสาบ Tsokar ซึ่งเป็นทะเลสาบขนาดเล็กทางตอนใต้ของลาดักห์แทน โดยระหว่างทางเราต้องผ่าน Taglang Pass ซึ่งเป็นถนนที่สูงเป็นอันดับ 2 ของโลก โดยมีความสูงถึง 5,328 เมตรจากระดับน้ำทะเล

เรามุ่งหน้าไปตามทางหลวงสาย Leh-Manali ผ่านช่องเขาหินหลากหลายสีน้ำตาลตื้นใจ ก่อนจะค่อยๆ ไต่ระดับขึ้นไปสู่ภูมิประเทศแบบอัลไพน์ ซึ่งมีพืชคลุมดิน

ขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป ดอกไม้หลายชนิดกำลังบานประดับพื้นเป็นสีเหลืองบ้าง ม่วงบ้าง ระหว่างทางมีนกอินทรีทอง (Golden Eagle) ตัวใหญ่ร่อนลงมาเกาะบนหน้าผาคู่กับแร้ง Lammergeier เป็นภาพสุดประทับใจที่ไม่เนื่อกว่าจะมีโอกาสได้เห็น นอกจากนี้ยังได้พบกับตัวมาร์มอต (Himalayan Marmot) หน้าตาน่ารักน่าเอ็นดูเมื่อเดินทางมาถึง Taglang Pass เราก็ต้องตะลึงกับบรรยากาศโดยรอบ ซึ่งเป็นยอดเขาปกคลุมไปด้วยหิมะมองเห็นทิวเขาสุดลูกหูลูกตารอบด้าน มีนกจาบปีกอ่อนหลายชนิดกำลังหาอาหารอยู่บนพื้นดินเปลือย ไม่ว่าจะเป็น Tibetan Snowfinch, Brandt's Mountain Finch และ Great Rosefinch รวมถึงนกชนิดอื่นๆ เช่น White-winged Redstart นกเขนขนาดใหญ่สีส้มสวยงาม และ Horned Lark ที่พบได้ตลอดทางจาก Taglang Pass ไปจนถึงทะเลสาบ Tsokar

เรานั่งรถลงเขาอีกพักใหญ่กว่าจะถึงทะเลสาบระหว่างทางต้องขับผ่านทางน้ำไหลริมหน้าผาสง 2-3 ครั้ง มองออกไปนอกรถก็เห็นเหวลึกชวนให้หวาดเสียวแล้วจึงเดินทางมาถึงเขตทะเลทรายแห้งแล้งที่นำไปสู่ตัวทะเลสาบ ถึงแม้ทะเลสาบ Tsokar จะถือเป็นทะเลสาบขนาดเล็กเมื่อเทียบกับทะเลสาบอื่นๆ ในลาดักห์แต่ก็มีวิวทิวทัศน์ที่สวยงามไม่แพ้ใคร จากริมทะเลสาบเราสามารถมองเห็นทุ่งหญ้าต้นหญ้าสีเขียวขจีล้อมรอบ โดยมีแนวเทือกเขาหิมะเป็นฉากหลังในด้านหนึ่ง และทะเลทรายในอีกด้านหนึ่ง ส่วนนกนั้นก็ถือได้ว่าน่าสนใจไม่แพ้กัน ที่นี้เป็นแหล่งทำรังวางไข่ของนกนางนวลธรรมดา (Brown-headed Gull) เป็ดพม่า (Ruddy Shelduck) นกทะเลขาแดงธรรมดา (Common Redshank) และนกหัวโตทรายเล็ก (Lesser Sand Plover) ซึ่งล้วนพบได้ทั่วไปเป็นจำนวนมากรอบทะเลสาบ นอกจากนี้ยังมี Hume's Short-toed Lark กำลังพาลูกออกมาเลี้ยง Red-billed Chough ที่บินรวมกันเป็นฝูงใหญ่ และ Twite ซึ่งเป็นนกจาบปีกอ่อนขนาดเล็กอีกชนิดหนึ่ง น่าเสียดายที่เราคงโชคไม่ดีพอ จึงไม่ได้เจอนกกระเรียน Black-necked Crane ซึ่งมีรายงานพบเห็นในบริเวณทะเลสาบแห่งนี้เหมือนกัน

วันถัดมาเราเดินทางออกจากลาดักห์แต่เช้าเพื่อเดินทางกลับนิวเดลี สำหรับใครที่มาเที่ยวลาดักห์ควรเผื่อเวลาก่อนขึ้นเครื่องกลับให้มาก เพราะการตรวจเช็คสัมภาระของสนามบินเหล่านั้นมีหลายขั้นตอนและต้องใช้เวลานานมากกว่าจะเสร็จสิ้น แต่โดยรวมแล้วก็ถือว่าลาดักห์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอีกแห่งที่น่าไปเยือน เพราะเดินทางไปไม่ยาก ค่าใช้จ่ายไม่สูงนัก และที่สำคัญมีทั้งวิวและนกที่น่าสนใจหลายชนิด เหมาะที่จะเป็นโปรแกรมสำหรับฤดูร้อนหน้าอีกโปรแกรมหนึ่งครับ ●

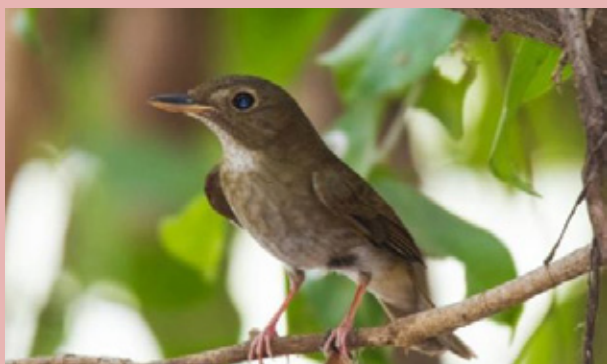
▲ Rook โดย ธานี ทองงาม

▲ นกกระเด้าตีนเล็ก Indian Thick-knee โดย Tom Backlund

▲ นกมุทลอสหางสั้น Short-tailed Shearwater โดย จิรายุ เอกกุล

▲ นกจับแมลงอกสีน้ำตาลอ่อน Brown-chested Jungle Flycatcher โดย เกรียง มีมะโน

▲ นกแซงสวรรค์หางดำ ตัวผู้ Japanese Paradise-flycatcher, male โดย วิชญนันท์ สิมปรั่งพัฒนกิจ

▲ นกเต็แล้วฟันรูจีน หรือนกเต็แล้วนางฟ้า Fairy Pitta โดย Supaporn Teamwong

▲ นกเป่าท้องขาว ตัวเมีย White-bellied Green Pigeon, female โดย Dave Sargeant

▲ นกัญชันปากากา Slaty-legged Crane โดย आयुวัฒน์ เจียรวัฒนทน

บึ้งฟาทองตัดสยาม... หนานนามสยามประเทศ

ชื่อไทย: บึ้งฟาทองตัดสยาม | ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cyclocosmia siamensis*

บึ้งฟาทองตัดสยาม จัดอยู่ในกลุ่มบึ้งโบราณที่สร้างฟาดินปิดปากรูอาศัย (trapdoor spiders) ถูกค้นพบครั้งแรกโดย Dr. Peter Schwendinger นักแมงมุมวิทยาชาวออสเตรเลีย ในปี พ.ศ. 2536 โดยตัวอย่างต้นแบบแรก (Holotype) ถูกพบบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ที่ระดับความสูง 680 เมตร จากระดับน้ำทะเล และถูกตั้งชื่อเป็นเกียรติให้กับประเทศไทยหรือ “สยาม” บึ้งฟาทองตัดสยามเป็นบึ้งที่มีลักษณะเด่นแตกต่างจากบึ้งชนิดอื่นๆ อย่างชัดเจน คือส่วนท้องที่มีลักษณะตัดตรงไม่กลมมนเหมือนบึ้งทั่วไป มีความแข็งแรง และมีลวดลายคล้ายตราสัญลักษณ์อยู่บนส่วนดังกล่าว เมื่อโตเต็มที่มีความยาวลำตัว 2.7 เซนติเมตร รูออาศัยมีความลึก 18 เซนติเมตร ลักษณะรูออาศัยมีความกว้างบริเวณปากรูและค่อยๆ แคบลงตามความลึก ปากรูออาศัยมีฟาดินที่บึ้งใช้ผสมกับดิน เศษใบไม้ และกิ่งไม้ปิดปากรูไว้ ทำให้สังเกตเห็นได้ยาก ใช้ประโยชน์ในการเก็บรักษาความชื้นภายในโพรงออาศัยให้สูงอยู่ตลอดเวลาเพื่อลดการสูญเสีย

น้ำออกจากตัว บึ้งฟาทองตัดสยามหากินส่วนใหญ่ในเวลากลางคืน อาหารได้แก่แมลงและสัตว์ขนาดเล็ก โดยจะขุดร่อยเยื่ออยู่บริเวณปากรูออาศัยโดยเผยอฟาดินที่ปิดปากรูขึ้นเล็กน้อย เมื่อมีเหยื่อวิ่งเข้ามาใกล้ปากรูออาศัย บึ้งฟาทองตัดสยามจะพุ่งตัวใช้เขี้ยวเกี่ยวจับเหยื่ออย่างรวดเร็วก่อนดึงเหยื่อกลับเข้าไปกินในรูออาศัย แต่หากถูกรบกวนจากศัตรู จะรีบกลับตัวและวิ่งลงสู่ก้นรูออาศัยในส่วนที่แคบ ส่วนท้องตัดที่เป็นแผ่นแข็งจะอุดปิดช่องทางเข้ากับส่วนที่แคบของรูออาศัย ทำให้ศัตรูไม่สามารถเข้าถึงตัวบึ้งที่ถูกป้องกันไว้ได้ส่วนท้องได้ พฤติกรรมเช่นนี้ยังพบได้ในขณะที่บึ้งเฝ้าไข่และดูแลตัวอ่อนขณะอยู่ในโพรงออาศัย นับเป็นพฤติกรรมที่น่าสนใจและไม่ค่อยพบเห็นมากนัก ปัจจุบันบึ้งฟาทองตัดสยามพบกระจายกว้างในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และมีรายงานการพบเพิ่มเติมในประเทลาว พม่า และกัมพูชาด้วยเช่นกัน ●

Indian Pond-Heron
Ardeola grayii
→ Almost in full breeding plumage.

* First record for Thailand
→ พบครั้งแรกที่จังหวัดจันทบุรี
ที่บึงฉลือ (หนองน้ำขนาดใหญ่)
(จังหวัดจันทบุรี)

* Quite noisy but somewhat more confident than the common Chinese Pond-Heron

นกกางกรอกพันธุ์อินเดีย

พบกันในงาน BirdFair 2011
กล้องสองตา Kowa
รุ่น SV และ VF ใหม่ล่าสุด

Kowa VF 30-8
กล้อง Porro 8x30
กันน้ำ อัดไนโตรเจน
ราคา 3,900฿

Kowa SV 42-8
กล้อง Roof Prism 8x42
Phase-Coated Bak-4 Prism
อัดไนโตรเจน
ราคา 8,600฿

สำนักงานใหญ่ Archery/Thai โทร 02-158-2866
สาขาเจมฮอลล์ จตุจักร โทร 084-668-9939

สาขาสุนัขวิท ปากคลองภาษีเจริญ โทร 02-393-7377
สาขารามอินทรีจตุจักร โทร 053-276-470

www.outdoorvision.net

Birds & Words

Knowledge makes people humble.
Arrogance makes people ignorant.

ความรู้ ทำให้คนอ่อนน้อม
ความอวดดี ทำให้คนโง่เขลา

—•••—
A young Buffy Fish Owl by Smith Sutibut ภาพนกหูกวี่พินธุ์น่ายุ วัยเด็ก โดย สมิทธิ์ สุตินบุตร

ชนิดผลไม้

ที่นกเงือกกินในช่วงฤดูทำรัง
ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ไทร (Fig)

เพ็ชรมัง
Ficus alibipila

กร่าง
Ficus altissima

ไทร
Ficus annulata

ไทรสารภี
Ficus callophylla

ไทรหิน
Ficus curtipes

ไทรยอดดง
Ficus kurzii

ไทรใบขน
Ficus pubilimba

ไทร
Ficus stricta

ไทร
Ficus subcordata

เสียน
Ficus superba

อัตราส่วนของอาหารที่นกเงือกกินในช่วงฤดูทำรัง

ไทร ผลไม้ชนิดอื่นๆ สัตว์

ผลไม้ชนิดอื่น ๆ (Non-fig)

ยางเหลือง
Polyalthia laui

ยางเอน
Polyalthia viridis

จันทน์เทศ
Cinnamomum subavenium

ดาเลียมเล็ก
Dysoxylum crybotryum

ดาเลียม
Dysoxylum grande

หว้าเทียมใบใหญ่
Cryptocarya cf. impressa

พิทวน
Beltschmiedia cf. malngayi

พิทวนใบขน
Beltschmiedia villosa

ดาเลียมใหญ่
Aglaia spectabilis

ดาเลียมเล็ก
Aglaia lawii

ค้อ
Livistona jenkinsiana

ปอขนุน
Sterculia balanphas

ตำเสา
Ternstroemia wallichiana

ม่วง
Canarium euphyllum

มะพร้าวนกกก
Horsfieldia amygdalina

PTTEP

มูลนิธิสิริวัฒนภักดี

SIRIVADHNABHAKDI FOUNDATION

ความหมายของตราสัญลักษณ์ "มูลนิธิสิริวัฒนภักดี"

แนวความคิดในการออกแบบตราสัญลักษณ์นั้น เริ่มจากการใช้ตัวพยัญชนะต้นของ ชื่อสกุล "สิริวัฒนภักดี" คือ "ส" นำมาประดิษฐ์ให้เป็นรูปดอกบัว อันเป็นมงคลสื่อถึงความยึดมั่นในหลักธรรมของพุทธศาสนา ข้อความชื่อ "มูลนิธิสิริวัฒนภักดี" และอักษรประดิษฐ์พยัญชนะตัว "ส" รูปดอกบัวดังกล่าว กำหนดใช้สีทอง เพื่อสื่อถึงความมีคุณค่า ความรุ่งเรือง และความมั่นคง ประดุจทองคำ และมีสีพื้นเป็นสีของดอกบัวหลวง คือสีชมพูอ่อน เพื่อสื่อถึงความอ่อนโยนและเมตตา โดยมีรูปใบโพธิ์สีเขียวปรกอยู่เบื้องหลัง อันสื่อถึงความเป็นร่มโพธิ์ร่มไทร เป็นที่พึ่งพิง ของตัวองค์กร อีกทั้งยังสื่อถึงความร่มเย็นเป็นสุขอีกนัยหนึ่งด้วย

นกทางเขน

ปีที่ ๓๓ ฉบับที่ ๒ เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ • Vol. 33 No. 2 April - June 2016

We can help you
see better.

BGST Members
**10%
OFF**
Discounts

LEUPOLD

REDFIELD

McKinley 8x 42mm HD

FOV: 425 ft @ 1000 m
Exit Pupil: 5.2 mm
Eye Relief: 20.0 mm
Close Focus: 2.5 m

Mojave 8x 42mm

FOV: 368 ft @ 1000 m
Exit Pupil: 5.3 mm
Eye Relief: 19.0 mm
Close Focus: 2.4 m

Rebel 8x 42mm

FOV: 394 ft @ 1000 m
Exit Pupil: 5.3 mm
Eye Relief: 17.0 mm
Close Focus: 1.6 m

**Rugged Dependability
Limited Lifetime Warranty**

Rampage 20-60x 80mm

FOV: 32 -16 m @ 1000 m
Exit Pupil: 4.0 -1.3 mm
Eye Relief: 19.3 -16.6 mm
Close Focus: 4.8 m

Ventana 20-60x 80mm

FOV: 27 -14 m @ 1000 m
Exit Pupil: 4.0 -1.3 mm
Eye Relief: 26.4 -24.0 mm
Close Focus: 7.5 m

**ม.ฮะกิมิ
M.Hakimi**

Authorized Distributor
www.mhakimi.com

Tel: 02.222.7791, 02.222.8371, 02.623.7281
Fax: 02.226.5924 E-Mail: hakimi@loxinfo.co.th

ชนิดผลไม้

ที่นกเงือกกินในช่วงฤดูทำรัง
ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ไทร (Fig)

เพ็ชรมัง
Ficus albipila

กร่าง
Ficus altissima

ไทร
Ficus annulata

ไทรสารภี
Ficus callophylla

ไทรหิน
Ficus curtipes

ไทรยอดดง
Ficus kurzii

ไทรใบขน
Ficus pubilimba

ไทร
Ficus stricta

ไทร
Ficus subcordata

เสียน
Ficus superba

อัตราส่วนของอาหารที่นกเงือกกินในช่วงฤดูทำรัง

ผลไม้ชนิดอื่น ๆ (Non-fig)

ยางเหลือง
Polyalthia laui

ยางเอน
Polyalthia viridis

จันทน์เทศ
Cinnamomum subavenium

ดาเลียมเล็ก
Dysoxylum cryfobotryum

ดาเลียม
Dysoxylum grande

หว้าเทียมใบใหญ่
Cryptocarya cf. impressa

พิทวน
Beltschmiedia cf. malngayi

พิทวนใบขน
Beltschmiedia villosa

ดาเลียมใหญ่
Aglaia spectabilis

ดาเลียมเล็ก
Aglaia lawii

ค้อ
Livistona jenkinsiana

ปอขนุน
Sterculia balanphas

ตำเสา
Ternstroemia wallichiana

ม่วง
Canarium euphyllum

มะพร้าวนกกก
Horsfieldia amygdalina

